Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

ГАЗЕТА 1966 ЙИЛ 1 ИЮЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. • № 33 (5. 924) • 1986 йил 8 февраль, шанба • Баҳоси 3 тийин.

Замондошимиз

Ҳамза районидаги енгил металл конструкциялар заводида КПСС XXVII съезди шарафига давом этаётган зарбдор ўн кунликларда пайвандлаш цехидаги Геннадий Ким бошлиқ пайвандчилар бригадаси пешқадамлик қилаяпти. Бу коллектив ўтган йил топшириғини муддатидан икки ой аввал уддалаганди. Ҳозир мамлакат коммунистлари съезд очиладиган кунгача февраль ойи топшириғини бажаришга ҳаракат қилаяпти.

Салим Александрович Курамшин мазкур бригаданинг зарбдор, энг тажрибали ишчиларидан. Унинг корхонада меҳнат қилаётганига ўн бир йил бўлди. Илғор ишчи енгил металл конструкцияларнинг қуйи қисмини пайвандлаш операциясини яхши эгаллаган. Илғор ишчига 1978 йилда «Коммунистик меҳнат зарбдори» номи берилган. Салим Курамшининг меҳнат календарида ҳозир 1986 йилнинг март ойи давом этяпти.

СУРАТДА; илғор пайвандчи Салим Курамшин.

Т. Каримов фотоси.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси навбатдаги мажлисда КПСС XXVII съездига тайёргарлик юзасидан тадбирларни амалга ошириш ҳамда марказий ва маҳаллий партия органларининг шу соҳадаги ишлари билан боғлиқ бўлган бир қанча масалаларни кўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг ўтган йилги иш якунлари муҳокама қилинди. Партия контроли комитети КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми йўл-йўриқларига амал қилиб, партия ва ҳукумат энг муҳим қарорлари бажарилиши, интизомнинг мустаҳкамланиши, раҳбарларнинг шахсий масъулияти оширилиши, КПСС Устави талабларига коммунистларнинг риоя этишлари устидан контролни кучайтирганлиги таъкидланди. Мамлакат социал-иқтисодий ривожланишини жадаллаштириш, фан-техника тараққиёти ютуқларидан кенг фойдаланиш, Озиқ-овқат ва Энергетика программаларини бажариш, социал тараққиётни амалга ошириш, ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш борасида партия стратегик йўлининг рўёбга чиқарилиши масалалари Партия контроли комитетининг диққат марказида бўлди. Текширишларнинг натижадорлиги кучайди. Сиёсий бюро КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети фаолияти якунларини маъқуллаб, унинг ишини ҳозирги давр талабларига мувофиқ равишда бундан буён ҳам такомиллаштириш вазифасини қўйди, барча салбий ҳодисаларга қарши янада қатъий кураш олиб бориш, партия органлари контроли барча мансабдор шахсларни, ҳамма коммунистларни қамраб олишига эришиш зарурлигини кўрсатиб ўтди.

Сиёсий бюро мажлисида ўртоқ В. В. Кузнецовнинг СССР Олий Совети делегациясининг Ҳиндистонга қилган сафари ҳақидаги ахбороти тингланди. Дўстона Совет—Ҳиндистон муносабатлари юксак даражада эканлигидан чуқур мамнуният изҳор қилинди, бу муносабатларни янада чуқурлаштириш ва ривожлантиришга интилиш таъкидланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ички ва ташқи сиёсатнинг бошқа бир қанча масалаларини ҳам муҳокама этди ва улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ «ЮМАНИТЕ» ГАЗЕТАСИ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

Франция Коммунистик партиясининг марказий органи «Юманите» газетаси КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевга мурожаат этиб, бир неча саволларга жавоб қайтаришни илтимос қилди.

Шу йил 4 февраль куни М. С. Горбачев ФКП Сиёсий бюросининг аъзоси, «Юманите» газетасининг сиёсий директори Р. Леруани, ФКП Марказий Комитетининг аъзоси, «Юманите» газетасининг Москвадаги доимий мухбири Ж. Стрейфни ва газета халқаро редакциясининг мудири Ж. Форни қабул қилди.

Қуйида М. С. Горбачевнинг «Юманите» газетаси саволларига қайтарган жавоблари эълон қилинмоқда.

Савол: Михаил Сергеевич, «Юманите» газетасининг саволларига жавоб қайтаришга розилик берганингиз учун ташаккур. Сиз — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретарисиз. Бу ҳол мамлакатингизга қилинаётган душманлик хуружларининг доимий таъсири остида турган французларнинг Совет Иттифоқи турмуши ҳақидаги саволларига берадиган жавобларингизга алоҳида обрў бахш этади. Биринчи саволимиз шундай: эндиликда СССР ўз ривожининг Октябрь революцияси асос солган босқичи каби жуда масъулиятли босқичига қадам қўймоқда, деб кўп гапирмоқдалар. Бундан — гап янги революция ҳақида бораяпти, деган маъно чиқадими?

Жавоб: Йўқ, албатта. Масалани бундай қўйиш нотўғри бўлур эди, деб ўйлайман. Менинг назаримда, ҳозир, 80-йилларда биз большевиклар партияси қарийб 70 йил муқаддам бошлаган ишни қудратли равишда жадаллаштириш вазифасини қўймоқдамиз, деб айтилса тўғрироқ бўлур эди.

Октябрь революцияси — давлатимизнинг минг йиллик тарихида бурилиш воқеаси бўлди, бутун инсониятнинг тараққиёти учун ўз аҳамияти ва оқибатлари жиҳатидан эса ўтмишда унга тенг келадиган воқеа йўқ. Бироқ революция қилишнинг ўзи камлик қилади, уни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш, меҳнат аҳлининг тенглик ва адолат тўғрисидаги тасаввурларини, унинг социал ва маънавий идеалларини рўёбга чиқариш ҳам керак. Бошқача қилиб айтганда, инсонга муносиб турмушни таъминлай оладиган янги жамиятни қуриш лозим.

Мана шуларнинг ҳаммаси бизнинг халқимиздан, партиядан жуда кўп ишлашни, чинакам жасорат кўрсатишни, баъзан эса қурбонлар ҳам беришни талаб қилди. Граждан уруши ва гитлерчилар Германиясига қарши уруш, қишлоқдаги жуда чуқур ўзгартишлар, қудратли индустриянинг барпо этилиши, аксарият аҳолининг саводсизлигини тугатиш, жамиятни социал ва маданий соҳаларда тубдан қайта қуриш, принципиал янги, миллатлараро муносабатларни вужудга келтириш — бизнинг, умуман олганда ҳали жуда қисқа, тарихимиз баъзи саҳифалари мана шулардан иборат.

Биз ўз тарихимиз билан фахрланамиз ва шу фахрланиш совет ватанпарварлигига асос қилиб олинган. Агар биз бардош бермаганимизда, айтиб ўтилган мана шу ишлардан лоақал биронтасида мағлубиятга учраганимизда, Октябрь революциясини қилишдан кузатилган жамики мақсад шубҳа остида қолган бўлур эди. Шу ишлардан ҳар бирини эса ҳақли равишда чинакам революцион зафар деса бўлади. Ҳозир ҳал этилаётган вазифаларга ҳам шу гап тааллуқлидир. Бу вазифалар мураккаб ва айни вақтда жуда муҳимдир. Агар биз бу вазифаларни ҳал эта олмасак, ўтмишда жуда кўп куч-ғайратлар эвазига эришилган ҳамма натижаларни қадрсизлантириб қўямиз ва ўз келажагимизни чигаллаштирамиз. Бинобарин, замон даъватини пировардигача, тўла-тўкис тушуниш, ҳис этиш ва унга муносиб жавоб қайтариш ҳар бир совет коммунисти учун, бутун партия учун энг қийин, аммо энг зарур иш деса бўлади.

Бу даъватнинг икки томони бор.

Бир томондан, совет жамияти ўз тарихининг янги босқичига кирди. Унинг моҳияти шундан иборатки, ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш эҳтиёжлари, халқ эҳтиёжлари, одамларнинг эҳтиёжлари ишлаб чиқариш муносабатларининг кўпгина жиҳатларини, хўжалик юритиш методларини, партия ва давлат раҳбарлигининг усуллари, шакллари, услубини, яъни сиёсатни жуда жиддий равишда қайта қуриш ва такомиллаштириш масаласини кун тартибига қўймоқда. Халқнинг тобора кенг табақаларини ижтимоий ишларни ҳал этишга жалб қилиш тўғрисида, унинг ижодий қобилиятлари ва тажрибасини мураккаблашиб бораётган вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилиш ҳақида, яъни социалистик демократиямизни янада ривожлантириш, бойитиш тўғрисида ҳам гап бормоқда.

Биз мана шуларнинг ҳаммаси зарурлигини анчадан буён ҳис қилиб келяпмиз. Ҳозир мамлакатда ва аввало партияда қилинаётган ишларнинг моҳияти — совет жамиятининг социал-иқтисодий ва маънавий ривожланишини қатъиян жадаллаштиришдан, бунинг учун жамики мавжуд имкониятлардан фойдаланишдан иборат. Бу — революцион вазифа, албатта.

Иккинчи томондан, замонамизнинг даъвати шундан келиб чиқадики, инсоният цивилизацияси, афсуски, ўзини ўзи қириб тишлашнинг жуда таъсирли воситаларини яратди. Ёмонлик содир бўлиши учун ҳатто ҳаддан ташқари телбалик ёки жиноят қилишнинг ҳам хожати йўқ. Минг йиллардан бери қилиб келинаётганидек иш тутишнинг ўзи, яъни халқаро ишларни ҳал этишда қуролга ва ҳарбий кучга таяниш, пайт келганида эса уни ишга солишнинг ўзи кифоя. Мана шу минг йиллик анъаналарни энди шафқатсизларча йўқ қилиб ташлаш, улардан абадул-абад воз кечиш керак. Акс ҳолда инсониятнинг омон қолиши муаммоси ҳал этилмайдиган муаммо бўлиб қолиши мумкин. Ядро асрида тош даврининг психологияси, урф-одатлари ва қоидалари билан яшаб бўлмайди — ҳар ҳолда узоқ вақт яшаб бўлмайди. Халқаро ишларда, ташқи сиёсат тафаккури ва практикасида мана шундай туб бурилиш ясаш чуқур революцион вазифа эмасми, ахир? Менимча, худди шундай вазифадир. Бинобарин, биз, биринчи бўлиб социалистик революция қилган мамлакат, шу вазифани ҳал этишга бутун чоралар билан кўмаклашишни ўзимизнинг энг буюк масъулиятимиз, ўз бурчимиз деб биламиз.

Умуман биз КПСС XXVII съезди муҳокама қилиб, қабул этадиган ўз амалий ҳаракат программамизни ҳамма нуқтаи назарлардан чинакам революцион характер ва миқёсдаги программа деб ҳисоблаймиз.

Савол: Совет экономикасини ривожлантиришнинг келгуси ўн-ўн беш йилдаги энг муҳим истиқболлари қандай? Бу нарса халқнинг фаровонлигига қандай таъсир қилади?

Жавоб: Истиқболлар вужудга келаётган муаммоларни биз нақадар яхши ҳал этишимизга боғлиқ бўлади, бошқача қилиб айтганда, нақадар яхшироқ ва омилкорлик билан ишлашимизга боғлиқ бўлади. Очиғини айтсам, булар — мураккаб муаммолардир. Бизда объектив қийинчиликлар бор (ноқулай демография вазияти, бизга тиқиштирилган қуролланиш пойгаси — шу муаммоларнинг энг катталаридир). Бизнинг ўз айбимиз билан вужудга келган қийинчиликлар ҳам бор. Уларни ҳал этиш чўзилиб кетганлиги учун, улар кескинлашди.

Ҳозир биз жуда қисқа даврда ғоят кўп иш қилишимиз — планлаштириш, бошқариш ва моддий рағбатлантиришни тубдан яхшилашимиз, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришимиз керак. Мана шулар негизида экономиканинг самарадорлигини, сифат кўрсаткичларини оширишимиз, маҳсулот сифатини яхшилашимиз лозим. Яқин 15 йил ичида биз мамлакатнинг ишлаб чиқариш потенциалини икки ҳисса оширишни, хўжалигимиз қиёфасининг ўзини, меҳнатнинг характерини анча ўзгартиришни, одамларнинг турмуш тарзини қайта қуришни мўлжаллаяпмиз.

Булар халқ фаровонлигига қандай таъсир қилади?—деб сўраяпсиз. Бу саволингизга жавоб шуки, биз бу ишларнинг ҳаммасини, сирасини айтганда, халқ манфаатлари учун қилаяпмиз. Яна мен ҳам миқдор, ҳам сифат жиҳатини, яъни истеъмолни ва маиший хизматни, уй-жойларни, медицина хизмати ва маорифни, социал таъминотни, маданият неъматларидан баҳраманд бўлишни, атроф-муҳитни муҳофаза қилишни, шаҳар ва қишлоқларнинг ободончилигини, бўш вақтни мазмунли ўтказишни ва бошқа кўп нарсаларни назарда тутяпман. Яширишнинг ҳожати йўқ, шу соҳаларнинг кўпларидаги ишлар унчалик кўнглимиздагидек эмас. Бунинг сабаби шуки, бизнинг қийин тарихимиз узоқ вақтгача турмушнинг шу соҳаларига муносиб эътибор билан қараш имконини бермай келди. Бунда бизнинг ҳам айбимиз бор — у ёки бу мансабдор шахсларнинг, бутун-бутун идоралар ва ташкилотларнинг қолоқлиги, уқувсизлиги, баъзан эса мутлақо масъулиятсизлиги оқибатида ҳам шундай бўлди.

Агар газеталаримизни ўқиётган бўлсангиз, бунинг учун кўпгина ходимлар, шу жумладан, анча юқори мартабали ходимлар ҳам қаттиқ танқид қилинаётганини биласиз.

Ҳозир биз аҳволни тузатиб олишга қатъият билан киришдик. Бунинг учун анчагина вақт ва куч-ғайрат талаб қилинади, албатта. Аммо бу ишларнинг ҳаммасида биз жиддий силжишларга эришишимизга аминман. Ҳаммамиз бу ишни тезроқ қилгимиз келади, албатта.

Аҳолини яхши сифатли ва жуда хилма-хил моллар билан мўл-кўл таъминлаш — биринчи галдаги ишлар жумласига киради. Бу моллар хилма-хил: янги ва анъанавий, қиммат ва арзон бўлиши, ёшларга ва кексаларга аталиши— хуллас ҳамманинг диди ва эҳтиёжларига, албатта, оқилона даражада муносиб бўлиши керак. Биз бу муаммони бениҳоя муҳим деб ҳисоблаймиз.

Савол: Ҳали ҳам навбат кутишлар борми?

Жавоб: Ҳа, айниқса талаб қондирилмаётган юқори сифатли молларга навбат кутувчилар бор.

Бу ўринда шуни айтиб ўтмоқчиман, бу муаммони ҳал этиш учун бизга ҳамма йўллар очиқ эмас. Агар сизда, ғарбда молларнинг бирон-бир турига талаб таклифдан ошса, унинг нархи оширилади. Биз айниқса оммавий талаб қилинадиган моллар соҳасида бундай қилмаймиз ёки деярли бундай қилмаймиз. Натижада тақчиллик келиб чиқади. Бу эса навбат кутишга олиб боради.

Мен бу гапларни камчиликларни оқлаш учун эмас, балки муаммони изоҳлаш учун айтаяпман. Биз камчиликларни оқлаш эмас, балки тузатиш керак, деган фикрда қатъий турибмиз. Мана шу мақсад йўлида биз ҳозир хўжаликни, жамики иқтисодий механизмларни жиддий равишда қайта қура бошладик.

Савол: Совет гражданлари ўз корхоналарининг «хўжайинлари» ҳаракатларига «қаршилик қилиш» ҳуқуқи ва имкониятига эгами? «Қаршилик қилиб»гина қолмай, уларнинг қарорларини ўзгартира оладиларми?

Жавоб: Агар сиз «хўжайинлар» деганда директорларни, маъмуриятни назарда тутаётган бўлсангиз, шуни айтиш керакки, бизда хусусий мулк муносабатлари ҳам, хусусий хўжайинлар ҳам йўқ. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ меҳнаткашларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган бутун бир механизм: қатъий меҳнат қонунлари, касаба союзларининг кенг ҳуқуқлари, партия ва совет контроли вужудга келтирилган. Кейинги йилларда меҳнаткашларнинг, меҳнат коллективларининг ҳуқуқлари анча кенгайтирилди. Истисносиз ҳамма йирик қарорлар ходимларнинг иштироки билан тайёрланади ва муносиб равишда муҳокама қилингандан кейин қабул этилади. Бу гап, масалан, корхоналарни иқтисодий ва социал ривожлантириш планларининг лойиҳаларига тааллуқлидир.

Касаба союзлари ҳақида алоҳида гапириб ўтмоқчиман. Улар маъмурият билан коллектив шартномалар тузадилар, меҳнат тўғрисидаги қонунларга қандай риоя этилаётганини назорат қилиб турадилар. Башарти бирон бир иш, жумладан ходимларни ишдан бўшатиш, иш ҳақи масалалари, уй-жой бериш ва шу каби масалаларда камчилик бор деб ҳисобласалар, сизнинг иборангиз билан айтганда, жуда самарали «қаршилик қилиш», у ёки бу маъмурни ишдан бўшатишни талаб қилишгача бўлган имкониятга эгадирлар. Ўхтин-ўхтин шундай бўлиб ҳам туради.

Аммо ишнинг бошқа жиҳати ҳам бор. Маъмурият ва касаба союзгина эмас, умуман меҳнат коллективи ҳам ходимларга, уларнинг интизомига, ҳалоллигига, ишлаб чиқаришдаги феъл-атворига нисбатан муайян талаблар қўйишлари керак. Одатда худди шундай қилинмоқда ва ишчилар буни тўла-тўкис қўллаб-қувватламоқ д а л а р. Коллектив ўзининг ҳар бир аъзоси яхши ишлашидан ўзи манфаатдордир. Бу ҳам барча ходимларнинг манфаатларига мос келади, уларнинг маоши, меҳнат шароитлари, социал фаровонлиги шунга боғлиқ бўлади.

Савол: Ишлаб чиқаришни модернизациялаш оқибатида муқаррар ишсизлик келиб чиқмайдими?

Жавоб: Ижтимоий эҳтиёжларни ҳар томонлама қондиришга қаратилган планли экономика шароитида бу нарса муқаррар эмас. Ҳатто, башарти, технологияни қандайдир тубдан такомиллаштириш натижасида бугун-бугун ихтисосларга эҳтиёж қолмаган тақдирда ҳам биз буни олдиндан кўришимиз мумкин ва лозимгина бўлиб қолмай, шу билан бирга малакани ўзгартириш, керак бўлса янги ишлаб чиқаришларни вужудга келтириш чораларини кўришимиз ҳам мумкин ва лозим. Амалда биз худди шундай қиляпмиз. Дарвоқе, корхоналарни реконструкция қилиш билан айни бир вақтда, одатда, улар кенгайтирилаётган бўлса, янги иш жойлари тўғрисидаги масала мазкур корхоналарнинг ўзида ҳал этилаверади. Аммо ҳозирча бу масала биз учун қуруқ назария деса бўлади. Бунинг сабаби шуки, аввало бизда ишчи кучи ортиқча эмас, балки етишмаяпти. Шу билан бирга, ростини айтсам, бошқа сабаб ҳам бор. Ҳозирча биз модернизациялашга эҳтиёж пишиб етилган соҳаларда ҳам бу ишни суст амалга оширдик. Бироқ қандай бўлмасин, партия модернизациялашнинг социал жиҳатини эътиборга олади, мамлакатни иқтисодий ривожлантириш планларини ишлаб чиқиш пайтида буни ҳисобга олишни бениҳоя муҳим вазифа деб билади.

Савол: СССРда Коммунистик партия давлатга нисбатан «ҳаракатлантирувчи тасма» ролини ўйнайдими? Ҳозир мамлакатингизда «Сиёсатни белгилаш» ибораси қай маънода тушунилади?

Жавоб: Бизнинг жамиятимизда Коммунистик партия раҳбар ва етакчи кучдир. Партиянинг бундай мавқеи Конституцияда мустаҳкамлаб берилган. Бунда гап қандайдир тимсол бўлган партия ҳақида эмас, балки ишчилар, деҳқонлар ва зиёлиларнинг йигирма миллионга яқин энг актив вакилларини ўз сафида жипслаштирган реал, доимо ишлаб турувчи сиёсий ташкилот ҳақида боряпти. Ўзининг раҳбар органларини ва ўз раҳбарларини сайлаб қўядиган ҳамда улардан қаттиқ жавоб талаб қиладиган демократик ташкилот ҳақида гап боряпти. Ҳозир биз партия турмуши ва ишининг мана шу демократик негизларини мустаҳкамлашга, барча партия коллективларининг активлигини оширишга интиляпмиз. Бу эса бизнинг назаримизда демократияни кенгайтиришнинг, миллион-миллион кишиларни ишлаб чиқаришдаги юмушларни, ижтимоий ва сиёсий ишларни ҳал этишга жалб қилишнинг таъсирчан қуролларидан биридир. Бўлғуси съездда партиянинг ҳозирги замон шароитидаги иши масалалари марказий ўринлардан бирини олади, деб ўйлайман.

Янги жамият қуриш стратегияси ва тактикасини ишлаб чиқиш, кадрлар сиёсатини амалга ошириш, халқни идеологик тарбиялаш партиянинг вазифасидир. Барча даражалардаги партия комитетлари, то Марказий Комитетгача сиёсий раҳбарлик органлари тариқасида иш тутадилар. Партия сиёсий системамизнинг барча бўғинлари актив ишлашидан ниҳоятда манфаатдордир. У Советларни, касаба союзларини, комсомолни, бошқа оммавий ташкилотларни қўллаб-қувватлайди ва уларга ёрдам беради, улардан ҳар бири ўз вазифаларини тўла-тўкис амалга оширишига ҳаракат қилади.

Сиз «Сиёсатни белгилаш» ибораси қай маънода тушунилади? — деб сўраяпсиз. Айтишим керакки, биз бу иборани ишлатмаймиз. Биз: сиёсатни ишлаб чиқиш, сиёсатни таърифлаб бериш, сиёсатни ўтказиш, деб айтамиз. Бу, менимча, ҳар ҳолда бизнинг тушунчамизда, ишнинг моҳиятини аниқроқ ифодалайди.

Хуллас, аввало, боя айтганимдек, партиянинг масъулияти остида сиёсатни ишлаб чиқиш объектив вазиятни, жамиятнинг у ёки бу эҳтиёжларини, омманинг кайфиятларини ўрганишдан бошланади (дарвоқе, бизнинг партиямиз жамоатчилик фикрини синчиклаб ўрганади ва уни тўла-тўкис эътиборга олади). Шу асосда, муносиб равишда муҳокама қилингандан кейин, сиёсий қарорлар ишлаб чиқилади. Бу, жўн жараён эмас, албатта, у ҳал этиладиган муаммоларнинг характерига қараб турлича кечади. Кўпинча қарор қабул қилинишидан аввал кенг миқёсда, баъзан умумхалқ муҳокамаси ўтказилади, бинобарин, у ёки бу масалалар хусусидаги нуқтаи назарлар бир-бирига таққосланади ва шу нуқтаи назарлар курашуви содир бўлади. Беш йиллик планлар лойиҳаларининг муҳокамаси мана шундай ўтказилади.

Конституция, меҳнат ва уй-жой Қонунлари, маориф ислоҳоти, энг сўнгги давр ҳақида гапириладиган бўлса, ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши кураш тўғрисидаги Қонун мана шундай муҳокамадан кейин қабул этилди.

(Давоми иккинчи бетда).

М. С. ГОРБАЧЕВ

американлик сенатор Э. Кеннеди билан суҳбатлашди

6 февраль куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Кремлда СССР Олий Советининг таклифига биноан СССРга келган американлик сенатор Э. Кеннедини қабул қилди.

Женевада бўлиб ўтган олий даражадаги Совет—Америка учрашувидан кейин, деди М. С. Горбачев, иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларни яхшилаб олиш учун имконият яратилди ва АҚШнинг кўпгина раҳбар сиёсий арбоблари ана шу имкониятларнинг амалга оширилишини ёқлаб чиқмоқдалар. Бироқ бугунги кунда вужудга келган вазиятнинг хатарли эканини тушуниш учун яхши сўзнинг ўзи камлик қилади.

М. С. Горбачев олий даражада ўтказиладиган янги Совет—Америка учрашуви амалий натижалар бериши, тинчлик иши учун энг муҳим йўналишларда жиддий силжишлар билан якунланиши зарур — акс ҳолда учрашувнинг маъниси бўлмас эди деди. Совет Иттифоқи учрашув амалий натижалар бериши учун ҳамма ишни қилмоқда. 2000 йилгача бўлган даврда зарбдор космик қуролларни тақиқлаб, ядро қуролини батамом тугатишга оид биз таклиф қилган программа бунинг далилларидан биридир. Программада ядровий, химиявий ва оддий қуролларни қамраган ҳолда барча соҳаларда аҳдлашувга эришишнинг конкрет ва реал йўл-йўриқлари баён этиб берилган бўлиб, айни вақтда ишончли ва қатъий контрол амалга оширилиши кўзда тутилади.

Совет программаси халқаро ҳамжамият янги авантюраларга тортилган тақдирда, инсониятни катта хавф-хатардан халос этиш имкониятини берган бўлур эди. Американинг «самовий уруш-лар» программаси муаллифлари космик қуроллар орқали «ядровий қуролсизланиш» чораларини гўё текшириб кўриш учун экспериментлар ўтказишга 15 йил ажратаётган бир пайтда, биз Ер юзини ядро қуролидан холи қилишни таклиф этяпмиз.

Гарчи Қўшма Штатларда, бошқа жойларда ҳам ядро майдонлари ҳамон ишлаб турган бўлса-да, Совет Иттифоқи ядро портлатишларини ўз ихтиёри билан тўхтатиб туриш муддатини яна уч ой узайтирди. Биз, деди М. С. Горбачев, ядро синовлари батамом тўхтатилишини ғоят муҳим деб ҳисоблаймиз.

Суҳбат чоғида Европа зонасида Совет Иттифоқининг ва Американинг барча ўртача олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида Совет Иттифоқи ўртага қўйган таклиф батафсил муҳокама қилинди. М. С. Горбачев сенатор Кеннедининг саволларига жавоб қайтариб, бу таклифда ядро портлатишларини тўхтатиш тўғрисидаги таклифдаги сингари Англия билан Франциянинг тегишли ядро қуролини кўпайтиришдан воз кечиши ҳамда АҚШнинг шундай қуролни ўзга мамлакатларга бермаслигидан бошқа ҳеч қандай шартлар қўйилмаганлигини тушунтириб ўтди.

Ядровий қуролсизланишга оид Совет программаси Совет—Америка муносабатларини яхшилаш сари тубдан ўзгартиришгагина эмас, шу билан бирга халқларнинг мустаҳкам тинчлик тўғрисидаги эзгу орзу-умидини рўёбга чиқариш учун ҳам бекиёс катта имконият яратиб беради. Бундай имкониятни қўлдан бой бермаслик зарур.

Сенатор Э. Кеннеди, унингча қурол-яроғларни қисқартириш йўлида олға томон силжишга кўмаклашадиган бир қанча мулоҳазаларни айтди. Бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик принципини эътироф этиш асосида яхшироқ ҳамжиҳатлик зарурлиги билан боғлиқ бошқа масалалар хусусида ҳам фикрлашиб олинди. Э. Кеннеди ошкора ва сермазмун суҳбатлашиш имконияти берилганлиги учун КПСС Марказий Комитети Бош секретарига миннатдорчилик изҳор қилди.

(ТАСС).

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

15 февраль—Бутуниттифоқ коммунистик шанбалик куни

Шаҳар штабининг мажлиси

БУГУН Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари А. И. Фозилбеков раислигида КПСС XXVII съезди шарафига коммунистик шанбаликка тайёргарлик ва уни ўтказиш шаҳар штабининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда Куйбишев, Собир Раҳимов, Акмал Икромов, Сергели районларида, «Главташкентстрой»нинг ишлаб чиқариш бўлинмаларида меҳнат байрамига тайёргарлик қандай кетаётганлиги тўғрисидаги ахборотлар тинланди.

Меҳнат байрами чорлайди

◆ Буюк почин анъаналарига содиқ бўлган тошкентликлар февралнинг учинчи шанбасида меҳнат байрамида уюшқоқлик билан иштирок этадилар. ◆ Корхона ва ташкилотларнинг коллективлари тежалган моддий ресурсларни ҳисобга олишди. ◆ Юксак меҳнат унумдорлигига эришиб, аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқарамиз! — меҳнат байрамининг шиори ана шундай.

Тошкентликлар шонли анъанага амал қилиб, Октябрь революцияси номли тепловоз ремонти заводи ишчилари гудогига биноан бир ёқадан бош чиқариб КПСС XXVII съездига бағишланган коммунистик шанбаликка чиқадиган кунга роппа-роса бир ҳафта қолди. Кўплар шу куни ишлаб чиқаришда, станоклар ва технологик ускуналар ёнида, қурилишларда меҳнат қилишади.

Шу боисдан жойларда шанбаликни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича тузилган штаблар ишлаб чиқаришни тайёрлашни қаттиқ назорат қилишлари муҳимдир. Меҳнат аниқ ташкил этилганда, иш жойлари барча зарур нарсалар — ускуналар, материаллар, электр қуввати билан таъминлангандa ишлаб чиқаришнинг турдош бўғинлари бир-бири билан аниқ ўзаро муносабатда бўлганидагина энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш мумкин.

(Шанбаликка бағишланган материаллар газетанинг 3-саҳифасида эълон қилинган).

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ «ЮМАНИТЕ» ГАЗЕТАСИ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бунда қабул этилган қарорларни турмушга татбиқ этиш—бутун сиёсий жараёндаги бош вазифадир. Бусиз сиёсат бўлмайди. Башарти, сиз мамлакатда КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан кейин авж олиб кетган муҳокамани кузатган бўлсангиз, биз сўз билан ишнинг бирлигига алоҳида аҳамият бераётганимизни сезгандирсиз. Биз ишнинг сўздан фарқ қилмаслиги учун қатъият билан курашяпмиз. Танқид қуроли ёрдамида курашаяпмиз. Ошкоралик қуроли, интизом қуроли ёрдамида ҳам курашяпмиз.

Савол: Совет ёшлари сиёсатга қизиқмайдилар, социал жиҳатдан лоқайддирлар, деган гапларни тез-тез эшитишга тўғри келмоқда. Шу гап тўғрими?

Жавоб: Бу гапни Ғарбдаги ғанимларимиз айтишяпти. Рўй-рост айтсам, улар ўз истакларини ҳақиқат қилиб кўрсатишга уринмоқдалар. Бизнинг ўз ёшларимиздан шикоят қилишимизга ҳеч асос йўқ. Умуман улар юксак гражданликлари, жамият ишларидан астойдил манфаатдорликлари, ички ва ташқи сиёсатга зўр қизиқишлари билан ажралиб турибдилар. Ёшлар заводларда ҳам, колхозларда ҳам, олий ўқув юртлари ва армияда ҳам ўзларини жуда яхши кўрсатмоқдалар. Улар қийинроқ жойларга, Сибирдаги, мамлакат шимолидаги, Узоқ Шарқдаги азим қурилишларга бажонидил, ўз иродаси билан, дадил айтиш мумкинки, ғайрат-шижоат билан ишлаш учун бормоқдалар. Бу қурилишларда ҳозир ярим миллион ёш кўнгилли ишламоқда, хуллас, мен совет ёшлари лоқайд, пассив, деган сўзларга ҳеч қўшила олмайман. Биз ўз ўринбосарларимизга тўла сиёсий ишонч билан қараймиз.

Аммо бу гапдан, бу соҳанинг ўз муаммолари ва жумбоқлари йўқ, деган маъно келиб чиқмайди, албатта. Бундай муаммо ва жумбоқлар бор. Масалан, ёшларнинг бир қисми орасида алкоголизм ёйилганлиги бизни жиддий равишда ташвишлантирмоқда. Тайёрга айёрлик ва истеъмолчилик кайфиятлари, хунук қилиқлар, маънавий қизиқишларнинг торлиги, маданий мероснинг етарли равишда эгаллаб олинмаслиги каби ҳодисалар ҳам учраб турибди. Табиийки, биз бу ҳодисаларни кўриб турибмиз ва эътиборсиз қолдираётганимиз йўқ. Бу соҳада комсомолнинг қиладиган ишлари кўп. Намуна кучи энг чиройли насиҳатлардан ҳам яхшироқ тарбиялаши умуман азалдан маълум. Ҳозир мамлакатда ва партияда қилинаётган ҳамма ишлар ёшларни тарбиялаш нуқтаи назаридан жуда фойдали бўлиб чиқади, деб ўйлайман.

Савол: СССРда яҳудийлар таъқиб қилинаётганлиги ҳақида, сиёсий маҳбуслар тўғрисида, цензура борлиги ҳақида гапирмоқдалар. Айрим кишиларнинг, масалан Сахаровнинг номини ҳам эслатмоқдалар. Бу хусусда нима дейсиз?

Жавоб: Аввал совет яҳудийлари ҳақида. Бу масала Советларга қарши ашаддий кампаниянинг, СССРга қарши ўтакетган психологик урушнинг бир қисми бўлиб қолди. Бизнинг мамлакатимизда ирқий камситишнинг ҳар қандай шакллари каби антисемитизмни пропаганда қилиш ҳам қонун билан тақиқланган, у жиноят ҳисобланади. АҚШда, ҳатто Францияда ҳам, шунингдек бошқа ғарб мамлакатларида анча тез-тез учраб турган воқеалар — яҳудийларнинг қабрларини таҳқирлаш, газеталарда ва радио орқали яҳудийларга нафратни тарғиб қилувчи янги нацист ташкилотларнинг фаолияти сингариларга СССРда йўл қўйилмайди. Биздаги яҳудийлар, бошқа ҳар қандай миллат кишилари каби эркин ва тенг ҳуқуқлидир. Улар мамлакатнинг жамоат ва давлат турмушида актив қатнашмоқдалар. Бизда идиш тилида китоблар, журналлар, газеталар нашр этилмоқда, синагогалар ишлаб турибди. Мана шуларга қарамай, антикоммунистик ва сионистик пропаганданинг СССРдаги яҳудийлар тақдирига хиралик билан «эътибор» бераётганликлари, менинг назаримда, таг-заминли сиёсий мақсадларни, аммо яҳудий миллатига мансуб совет гражданларининг ҳақиқий манфаатларига мутлақо алоқаси бўлмаган мақсадларни кўзловчи риёкорликдан бошқа нарса эмас.

Маданиятли жамиятда миллатчилик, шовинизм, ирқчиликнинг умуман ҳар қандай кўринишлари каби антисоветизмга ҳам, сионизмга ҳам мутлақо ўрин бўлмаслиги керак деб ҳисоблайман. Бутун жаҳон миқёсида бу иллатларни таг-туби билан қўпориб ташлаш масаласи эса жуда актуалдир. ЖАРда ирқчилар аҳолининг қора танли кўпчилигига қарши қонли жабр-зулм қилишга ўтдилар. Ғарбий Европада африкаликларни, ҳиндиларни, туркларни, Осиёнинг бошқа мамлакатларидан келиб ўрнашиб қолган муҳожирларни ур-йиқит ва қувғин қилиш тез-тез содир бўлиб турибди. АҚШда ҳам ирқчилик кейинги йилларда очиқдан очиқ қарши ҳужумга ўтди. Фаластинлик араб халқи ўз ерларидан қувғин қилинган ҳолда неча йиллардан бери яшаб келаётганини айтмайсизми? Бунинг сабаблари маълум.

Энди сиёсий маҳбуслар хусусида. Бизда бундайлар йўқ. Бизда эътиқодлари учун гражданлар таъқиб қилинмайди. Эътиқодлар учун бизда суд қилинмайди.

Аммо ҳар қандай давлат ўзига қасд қилаётганлардан, уни қўпоришга ёки йўқ қилишга чақираётганлардан, ниҳоят ажнабий разведкалар фойдасига жосуслик қилаётганлардан ўзини ҳимоя қилиши керак. Бизнинг қонунларимизга кўра бундай ҳаракатлар давлат жиноятлари деб таърифланади. Менга маълум қилишларича, кейинги вақтларда СССРда мана шундай жиноятларнинг ҳамма турлари учун 200 дан сал кўпроқ киши жазо муддатини ўтамоқда.

Сахаров ҳақида. Илгари бу саволга жавоб берган эдим, шунинг учун қисқа гапираман. У қонунга қарши ҳаракатлар қилганлиги маълум. Бу ҳақдаги хабарлар матбуотда неча марталаб эълон қилинган. Унга нисбатан бизнинг қонунларимизга мувофиқ чоралар кўрилди.

Ҳозирги вақтдаги ҳақиқий аҳвол шундай. Сахаров Горький шаҳрида нормал шароитларда яшаб турибди, илмий иш билан шуғулланмоқда, СССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолигича қолмоқда. Билишимча, унинг соғлиги дуруст.

Унинг хотини яқинда даволаниш учун чет элга кетди. Сахаровнинг ўзига келганда шуни айтиш керакки, у ҳали ҳам алоҳида давлат аҳамиятига молик сирларни билувчи кишидир, шу сабабли у чет элга жўнаб кета олмайди.

Ниҳоят, цензура ҳақида. Бизда цензура бор. Унинг вазифаси матбуотда давлат сирлари ва ҳарбий сирларнинг ошкор бўлишига, уруш, зўравонлик, шафқатсизликни, шахс таҳқирланишини, порнографияни пропаганда қилишга йўл қўймасликдан иборат. Эълон қилинадиган асарларни танлаб олиш, уларни таҳрир қилиш, қисқартириш ва шу кабилар — оммавий ахборот воситалари ва китоб нашриётларининг, улардаги редакцион коллегиялар ва редакцион кенгашларнинг ўз ишидир. Бунга фақат шуни қўшимча қилишим мумкин— шунга ўхшаш цензура, бирон-бир тарздаги мана шундай цензура ҳар бир мамлакатда мавжуд. Масалан, сизда нимани босиб чиқариш ва нимани чиқармасликни газеталар ва нашриётларнинг эгалари ёки уларга ёлланган редакторлар белгилайдилар. Туҳмат учун ёки давлат сирларини ошкор қилганлик учун суд йўли билан таъқиб этадилар. Бу ўринда мен, масалан, АҚШда реакционерлар группасининг тазйиқи остида китобларни, шу жумладан, Пен—клубнинг сўнгги конгрессида айтилганидек, Достоевский, Хемингуэй, ҳатто Диккенс каби ёзувчиларнинг китобларини мактаб кутубхоналаридан олиб қўйишдек кенг ёйилган практика ҳақида гапираётганим ҳам йўқ. «Анна Франкнинг кундалиги» мактаб кутубхоналаридан чиқариб ташланганлиги ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Фактлар мана шундай. Фактлар эса ўжар нарса эканлиги маълум.

Францияда, умуман ғарбда совет матбуотини, телевидениесини, радиосини жуда кам билишлари хусусида таассуфланмоқ керак. Бизда сўз эркинлиги, танқид эркинлиги жуда кенг. Мамлакатда ошкора, баъзан жуда ўткир мунозаралар бўлиб туради. Ҳозир съезд арафасида бу нарса айниқса, равшан кўриниб турибди. Очиғини айтсам гўё СССРни (қолаверса умуман социализмни назарда тутиб), бир хиллик, расмий якдиллик ва шунга ўхшашлар ҳукмрон бўлган жамият деб «исботлаш» мақсадида шовқин-сурон билан кўтарилаётган кампанияларни мунофиқлик ва риёкорлик деб ҳисоблайман.

Бизнинг жамиятимизда актив ҳаётий позицияда туриш, адолатсизликка, қонунни ва ижтимоий ахлоқни бузиш ҳолларига қарши кураш — Конституцияда қайд этилган одоб нормасидир, танқид қилиш Конституцияда ҳар бир гражданнинг ҳуқуқи деб таърифланган. Бугина эмас, танқид қилишга халақит берувчилар — бизда кўпинча, менинг назаримда, жуда юмшоқ ибора билан «танқидни бўғувчилар» деб аталувчи кишилар **қонунга зид** деб ҳисобланади. Бундай хатти-ҳаракат қилган ҳар қандай лавозимдаги мансабдор шахс ҳатто судга берилиши мумкин. Бизнинг матбуотимиз, радио ва телевидениемиз эҳтимол ҳали унчалик мукаммал эмасдир, бироқ улар умуман — халқ, жамоат фикрининг кенг ва эркин минбаридир.

Савол: Ғарбдаги турли доираларда: Совет Иттифоқида сталинизм сарқитлари бартараф этилганми? — деган саволни тез-тез бермоқдалар.

Жавоб: «Сталинизм» — коммунизмнинг душманлари тўқиб чиқарган тушунча бўлиб, Совет Иттифоқини ва умуман социализмни бадном қилиш учун ундан кенг фойдаланмоқдалар.

Партиянинг XX съездида Сталиннинг шахсига сиғинишни бартараф этиш масаласи кўтарилиб, КПСС Марказий Комитетининг шу масалага оид қарори қабул этилган пайтдан буён ўттиз йил вақт ўтди. Бу— партиямиз учун осон қарор бўлмаганини ошкора айтиш керак. Бу — партиявий принципиаллик, ленинизмга садоқат синови бўлди.

Биз бу синовдан муносиб ўтиб, ўтмишдан зарур хулосалар чиқариб олдик, деб ҳисоблайман. Бу гап партиянинг ўз турмушига ва умуман совет жамиятининг турмушига таааллуқлидир. Биз ички партиявий демократияни, умуман социалистик демократияни ҳам янада ривожлантиришни, ишдаги коллегиаллик принципларини мустаҳкамлашни, ошкораликни кенгайтиришни жуда муҳим вазифамиз деб биламиз. Партия, унинг Марказий Комитети раҳбарлик лавозимларига сайлаб қўйилган кишилардан камтарликни талаб қилмоқдалар, коммунистларни тилёғламаликка, хушомадгўйликка муросасизлик руҳида тарбияламоқдалар. Биз социалистик қонунчиликни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлашга жуда катта аҳамият бериб келяпмиз ва бундан буён ҳам жуда катта аҳамият берамиз, ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларини доимо қаттиқ назорат остида тутаверамиз. Буларнинг ҳаммаси — ҳозир партиямиз ўтказаётган сиёсий ишнинг муҳим соҳаларидир. Айни мана шу иш, бугунги бутун турмушимиз сиз ўртага қўйган саволга ишонарли жавоб бўла олади.

Савол: Ҳозир мамлакатингизда рўй бераётган жараёнлар СССРнинг маданий турмуши аҳволига қандай таъсир қилади (дарвоқе, Ғарбда СССРдаги маданий турмушни яхши билмайдилар)?

Жавоб: Дарҳақиқат, Ғарбда бизнинг маданий турмушимизни мутлақо билмайдилар. Жуда ошкора гапирадиган бўлсак, Ғарбдаги айрим кимсалар шундан фойдаланиб, одамларнинг миясига сохта гапларни зўр бериб тиқиштирмоқдалар, воқеликнинг ҳақиқий аҳволини бузиб кўрсатмоқдалар.

Ҳозир Совет Иттифоқи маданият соҳасида сезиларли равишда юксалиш даврини бошдан кечирмоқда. Бизнинг замонамизда кўпгина атоқли ёзувчилар, шоирлар, композиторлар, рассомлар, опера, балет, драма, кино артистлари ва режиссёрлари яшаб, ижод қилмоқдалар. Улар мамлакатимиз миқёсидагина эмас, жаҳон миқёсида ҳам атоқли ижодкорлардир. Бизнинг мамлакатимизда адабиёт билан санъат бир гуруҳ ихлосманд ва ҳомийларнинг эмас, балки бутун халқ оммасининг мулкидир. Совет Иттифоқида классик ва замонавий поэзия билан проза — совет ва чет эл адибларининг асарлари, жумладан, албатта француз адибларининг асарлари ҳам дунёда мисли кўрилмаган нусхаларда нашр этилмоқда. Аммо маданий турмушимизнинг энг ажойиб ҳодисаларидан бири — халқ бадиий ижодиётининг кенг ривожланганлигидир.

Шу жиҳатдан жамиятимиз ҳаётида юз бераётган ўзгаришлар совет маданиятига ҳам сўзсиз таъсир қилади, унга илҳомбахш таъсир ўтказади, деб ўйлайман.

Совет маданиятининг бундан буён ҳам тез ривожланиши учун, унинг ҳар томонлама гуллаб-яшнаши учун бизда ҳамма зарур нарсалар бор: кенг халқ оммасининг саводхонлиги, маънавий бойликларни чуқур ҳурмат қилиш, уларга қизиқиш ва интилишнинг ажойиб анъаналари, барча бойликлар ҳамда мамлакатимиз кўп миллатли хилма-хил маданиятидан баҳраманд бўла олиш ва, ниҳоят, жамият маънавий ҳаётини ривожлантиришни ўзининг энг муҳим вазифаларидан деб билувчи партия сиёсати ана шундай зарур нарсалардир. Ҳозир биз маданиятнинг, бутун маънавий соҳанинг моддий базасини янада мустаҳкамлаш тўғрисида ўйлаяпмиз.

Савол: Энди халқаро масалаларга ўтишга рухсат бергайсиз. Американинг «самовий урушлар» планлари уруш чиқишига олиб келиши мумкинми? Женевадаги олий даражадаги учрашувдан сўнг халқаро муносабатларда кескинликни юмшатишни тиклашнинг янги белгиларини сезаяпсизми?

Жавоб: Сиз бирданига иккита савол бердингиз.

Биринчи — Американинг «самовий урушлар» программаси тўғрисида. Биз шунга қатъий ишонамизки, бу программа ҳақиқатан ҳам уруш хавфини кучайтиради, маълум босқичда эса уруш чиқишини мумкин қилиб қўяди. Бундай хулоса нималарга асосланганлиги тўғрисида кўп марта — бунинг устига жуда батафсил гапирилди. Мен эътиборни проблеманинг фақат бир жиҳатига қаратишни истайман.

«Самовий урушлар» машмашасини ўн йилликлар ўтгач амалга ошириб бўлиш кўзда тутилаётганлигига қарамай, унинг рўёбга чиқарилишига бир тўда «ташаббускорлар»гина ишонади, агар АҚШ бу ишда қайсарлик қилаверадиган бўлса, у яқин келажакдаёқ ниҳоятда жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин. Бу ерда гап Вашингтон «самовий урушлар» программасини амалга ошира бориб, аслини олганда, онгли равишда ҳозир бўлаётган музокараларни барбод этиш ва қурол-яроғларни чеклаш ҳақидаги мавжуд барча битимларни йўққа чиқаришни кўзлаётганлиги тўғрисида бормоқда. Бу ҳолда СССР билан АҚШ, уларнинг иттифоқчилари, бутун дунё яқин йиллар ичидаёқ мутлақо контрол қилиб бўлмайдиган қуролланиш пойгаси, стратегик тартибсизлик, барқарорликнинг хавфли даражада қўпорилиши, ана шулар натижасида халокат хатари эҳтимолининг ўсиб бориши билан боғлиқ бўлган ялпи ишончсизлик ва даҳшат вазиятида қолган бўлур эдилар. Такрорлаб айтаманки, бу бизнинг невараларимизга эмас, балки ўзимизга, бизнинг ҳаммамизга, бутун инсониятга таҳдид қилаётган хавфдир.

Нима учун биз бундай хавф-хатарга йўл қўйишимиз керак? Президент Рейган «самовий урушлар»нинг «халоскорлик» миссиясига ишонади, деб тахмин қилишим мумкин. Лекин ҳамма гап ядро хавфини тугатишда бўлса, у ҳолда, АҚШ нима учун СССРнинг сўнгги таклифларига принцип жиҳатидан қўшилмас экан: бу таклифлар ядро хавфини бартараф этишнинг энг қисқа, тўғри, арзон йўлини, энг муҳими эса, хавфсиз йўлини — ядро қуролини бутунлай тугатиш йўлини кўзда тутади. Таъкидлаб айтаманки, энг хавфсиз йўлни кўзда тутади. Ҳозир АҚШ ана шу мақсадни кўзлаб таклиф этаётган йўлдан умид йўқ. «Самовий урушлар» тарафдорларининг фикрига зид ўлароқ, ядро қуроли «эскириб» қолмайди, аксинча у такомиллашиб боради. Иш шу даражага бориб етиши мумкинки, у шу қадар мураккаб бўлиб кетадики, қарорлар қабул қилишни бутунлай электрон ҳисоблаш машиналари, автоматлар зиммасига юклаб қўйишга тўғри келади. Бунинг оқибатида инсоният цивилизацияси машиналарга, бинобарин, техник носозликлар ва бузилишларга қарам бўлиб қолади. Бу нақадар хавфли эканлигини ишончли, бугунги кунда умуман мумкин бўлган даражада кўп марта синовдан ўтган ва текширилган Американинг «Чэлленжер» космик кемаси билан яқинда рўй берган фожиа яна бир бор кўрсатди.

Ишончим комилки, у ерда ядро хавфидан халос этишнинг бундай ашаддий реалистик планига «ишонувчи» битта одамга камида ўн нафар ишонмайдиган одам тўғри келишини, бу одамлар президент Рейган гапираётган ва орзу қилаётган нарсалардан чамаси бутунлай бошқа нарсани кўзда тутаётганини Вашингтонда ҳам яхши биладилар. Масалан, баъзи бировлар «метин қалқон» барпо этиб бўлмаслигини тушуниб, ундан камроғига, бошқа томоннинг жавоб қайтариш кучларига олдиндан зарба бериш воситалари билан биргаликда бежазо ядровий агрессия қилиш имконини берадиган чекланган ракетадан мудофаа бўлишига ҳам тайёрлар. Бошқалар эса, бундан бойлик орттириб қолишни истайдилар. Учинчи бировлар — СССРни космик қуролланиш пойгасига тортиб, унинг экономикасига путур етказишни истайдилар. Тўртинчи кимсалар эса, АҚШнинг технология жиҳатидан Ғарбий Европадан ўзиб кетишини тезлатиб, шу йўл билан Ғарбий Европанинг тобелигини таъминлашни истайдилар... ва ҳоказолар.

Хуллас, «самовий урушлар» масаласи жуда кенг кўламли масаладир. Бу борада ана шу конкрет программага фақат икки хил қарашгина тўқнашаётгани йўқ, балки унга икки хил ёндашув, хавфсизликнинг икки концепцияси ҳам тўқнашмоқда.

Америка концепцияси — бу, аввало ҳарбий-техника воситалари ҳисобига, бу ўринда эса, ядровий боши берк кўчадан чиқишга ёрдам берадиган янги «ўта қудратли қурол», техникавий фокус ҳисобига хавфсизликни таъминлаш концепциясидир. Бунинг устига «мўъжизакор технология»ни бошқа мамлакатлар (СССР ҳам шулар жумласига киради) билан «вақти келганда» баҳам кўришга тайёрлик ҳақидаги жуда ноаниқ, ҳатто кулгили, ҳақиқатга тўғри келмайдиган гаплар бўлаётганлигига қарамай, АҚШ ўзи учун мутлақ хавфсизликка эришиб, бошқа ҳаммани «мутлақ хавф-хатар» остида қолдириб, ана шу боши берк кўчадан бир ўзи чиқиб кетишни истаяпти.

Совет концепцияси қурол-яроғларни қисқартириш ҳамда оммавий қирғин қуролларининг барча турларини бутунлай тугатишга қадар қуролсизланиш йўлида ҳамманинг баб-баравар хавфсизлигини таъминлаш концепциясидир. Чунки, бизнинг давримизда, АҚШ хавфсизлигисиз СССРнинг хавфсизлиги бўлмайди, НАТО мамлакатлари хавфсизлигисиз Варшава Шартномаси мамлакатлари хавфсизлиги бўлмайди. Ўзаро хавфсизлик бўлмаса, ялпи хавфсизликнинг ҳам бўлиши мумкин эмас.

Сизнинг саволингизга жавоб қайтариб, Европани ядро қуролидан, биринчи навбатда ўртача олислик ракеталаридан халос қилиш проблемасини ажратиб кўрсатишни хоҳлайман. Бундай ракеталар Европа хавфсизлигига жиддий путур етказмоқда. Бу борада сизлар Англия сиёсатининг ва албатта Франция сиёсатининг реализми ва фаросатига умид қилишга ҳақлисиз.

Ядровий қуролланиш тарафдорлари бундай қуролларни тугатиш оддий қуроллар деб аталмиш қуроллар борасида Советларнинг «устунлиги» олдида ғарбни ожиз қилиб қўяди, деган далилни келтирмоқдалар. Бундай «устунлик» бор ёки йўқлиги тўғрисида ҳозир баҳслашиб ўтирмайман. Энг муҳими, бошқа нарсада — бизнинг таклифларимиз ана шундай қурол-яроғларни ҳам қисқартиришни, шунингдек, ишонч тадбирларини мустаҳкамлашни кўзда тутади. Биз, қуролланиш пойгасини бошқа соҳага шунчаки кўчириш учун ядро қуролларини тугатишни таклиф қилаётганимиз йўқ. Бу соҳалар ҳам вақти келиб, жуда хатарли бўлиб қолади.

Биз хавфсизлик концепциямизнинг амалга оширилиши жуда катта куч-ғайрат, меҳнат сарфлашни, қатъият билан кураш олиб боришни, минг йиллаб давом этган анъаналарни бузиб ташлашни талаб қилишини тушунамиз, бу ҳақда мен гапирганман. Бироқ, дунё ядро уруши хавфи реалликка айланган вақтда эскичасига яшаб, эскичасига ҳаракат қила олмайди.

Қурол-аслаҳаларсиз, урушларсиз дунё бўлиши мумкинми? Бу саволга мен савол билан жавоб қиламан: тобора тезлашиб бораётган қуролланиш пойгасини давом эттириб, кескинликни кучайтириб, мунтазам равишда, айтиш мумкинки, уруш ёқасида туриб, инсоният цивилизациясини сақлаб қолиш мумкинми?

Олий даражадаги Женева учрашувидан сўнг халқаро муносабатларда кескинликни юмшатиш тикланаётганлигининг белгилари сезиларлими? Бу ўринда, менимча, баҳо беришда эҳтиёткор бўлиш керак. Ҳа, баъзи бир белгилар намоён бўлмоқда. Гап Совет—Америка муносабатлари соҳасидаги айрим силжишларда эмас; улар ғоят чегараланган, асосий мақсадлардан четда, туб масалаларга таалуқли эмас. Лекин сиёсий вазиятда муайян ўзгаришлар сезилмоқда. Худди мана шу нарса кўпгина мамлакатларнинг халқларида кескинликни юмшатиш сари қайтиш, телбаларча қуролланиш пойгасини тўхтатиш, нормал тинч халқаро ҳамкорликни ривожлантириш мумкинлигига умид ва ишонч туғдирди. Бу эса маълум даражада реал, сиёсий жиҳатдан муҳим нарсадир.

Ўзгариб бораётган сиёсий вазият бизга ёрдам бермоқда, Совет Иттифоқининг янги таклифларни, янги ташаббусларни ишлаб чиқишга дадилроқ, тобора қатъийроқ ёндашувига ёрдам бермоқда. Мендан баъзан: янги совет таклифларига, масалан, ядро портлатишларини бутунлай тақиқлаш, Европада ва бутун дунёда ядро қуролларини босқичма-босқич йўқ қилиб ташлаш, космосда қуролланиш пойгасининг олдини олиш ва бошқа таклифларига АҚШнинг ҳозирги маъмурияти, шунингдек унинг иттифоқчиси бўлган баъзи мамлакатларнинг ҳукуматлари қўшиладими? — Бунга Совет Иттифоқи ишона оладими ? — деб сўрашади.

Ҳақли савол. Аммо, айниқса, ядро асрида сиёсатни сен шерикларга умуман ишонасанми ёки ишонмайсанми? — деган принципда қуриб бўлмайди. Сиёсатни халқаро майдонда кучларнинг жойлашувини, давр эҳтиёжларини, ўз халқи, бошқа халқлар, ялпи тинчлик манфаатларини ҳисобга олиб, реал асосларга қуриш керак. Шундай экан, социалистик давлат сифатида Совет Иттифоқи ядро уруши ўрнига инсоният олдида турган проблемаларни ҳал этишнинг ҳамма халқлар манфаатларини ҳисобга оладиган асосли ва шу билан бирга реалистик программасини жаҳонга таклиф қилиши керак. Бундай таклифлар ўзига хос «ҳақиқат дақиқасидир». Бу таклифлар биз музокара олиб бораётган шерикларимизни ўз қиёфасини очиқ кўрсатишга, уларнинг сиёсати амалда қандай мақсадларни кўзда тутаётганлигини кўрсатишга мажбур этади. Биз ядро портлатишларини тақиқлаб қўйишни таклиф этганимизда, бизга — қанчалик муғомбирсизлар, бу йил бизга нисбатан кўп синов ўтказдингиз (кези келганда, айтиб қўяй, ўшанда ҳам бу гаплар ҳақиқат эмасди), энди АҚШга тўхтаб туришни таклиф қилишаяпти, дейишган эди. Биз мана етти ойдан буён синов ўтказаётганимиз йўқ. Эндиликда АҚШ ҳам бу баҳонасидан фойдалана олмайди. Шундан сўнг, контрол, текшириш тўғрисида гапира бошладилар. Биз ҳар қандай текшириш чораларига тайёр эканлигимизни маълум қилдик. Бу баҳона ҳам яроқсиз бўлиб қолди. Энди нима қолди? Наҳотки, АҚШнинг нима қилиб бўлса ҳам қуролланиш пойгасини давом эттиришга азму қароригина қолган бўлса?

В. И. Ленин томонидан ёзилган «Сулҳ тўғрисида декрет»да (бу эндигина вужудга келган Совет ҳокимиятининг энг биринчи декрети эди) тарихда биринчи социалистик давлатнинг сиёсатни ўтказиш, «Бутун халқ олдида очиқ-равшан ҳаракат қилиш», ўз таклифларини «ҳукуматларга ҳам, халқларга ҳам айтиш», «халқларга уруш ва сулҳ масалаларига аралашишларига» ёрдамлашиш қатъий истаги ифодаланган. «Биз, — деган эди Ленин ана шу декрет лойиҳасини Советларнинг съездига тақдим этар экан,—ҳамиша оғизда сулҳ, адолат ҳақида гапириб, аммо амалда босқинчилик, талончилик уруши олиб бораётган ҳукуматларнинг алдамчиликларига қарши курашамиз». Шу билан бирга у Советлар мамлакатининг капиталистик давлатлар билан муносабатларини кўзда тутиб, бундай деган эди: «Биз ҳукуматларга бизнинг ён бермаслигимизни баҳона қилишга ва халқларни нима учун уруш майдонига юбораётганликларини шу халқдан яширишига йўл қўя олмаймиз ва йўл қўймаслигимиз лозим... Таклифимизнинг ультиматум тарзида бўлиши душманларимизнинг мушкулини осон қилади. Биз бўлсак, ҳамма шартларни халққа билдирамиз. Биз ўз шартларимизни ҳамма ҳукуматлар олдида кўндаланг қилиб қўямиз ва улар ўз халқларига жавоб берсинлар».

Масаланинг принципиал коммунистик тарзда қўйилиши ана шундай. Лениннинг ана шу сўзларини, Ленин принципларини мен тасодифан эслаганим йўқ.

Ўша вақтдаги вазият билан ҳозирги вазият ўртасида чуқур ўхшашлик бор. 1917 йилда, биринчи жаҳон уруши авжига чиққан пайтда империалистик ҳукуматлар халқлар бошига солган хунрезликни қандай қилиб тезроқ тугатиш энг асосий масала эди. В. И. Ленин, партия энг самарали йўл—фақат ҳукуматларга эмас, шу билан бирга халқларга ҳам мурожаат қилишдир, деган қарорга келдилар. Ҳозир жаҳон халқлари қуролланиш пойгасига, ядровий рақобатга тортилдилар. Бу эса, янада даҳшатли хунрезлик хавфини солмоқда. Табиийки, биз ана шу проблемаларни ҳал қилиш устида ғарб ҳукуматлари билан ҳормай-толмай ишлар эканмиз, халқларга ҳам мунтазам равишда мурожаат қиламиз, ўз сиёсатимизни уларга йўллаймиз.

Савол: Афғонистондаги уруш яқин келажакда тугашига ва бинобарин, совет қўшинларининг ана шу мамлакатдан олиб чиқиб кетилишига умид қилишга асос борми?

Жавоб: Биз шундай бўлишини жуда хоҳлаймиз ва кучимиз етгунча бунга эришишга ҳаракат қилаверамиз. Афғонистон ҳукумати ҳам шундай позицияда турганлигини биламиз. Бу ҳукумат мамлакат ички тараққиёти мураккаб проблемаларини ҳал этишда олға қараб боришга тайёрдир, ҳаётни изга солишда иштирок этишга ҳам марказда, ҳам вилоятларда турли сиёсий кучларни, жумладан, қабилалар, руҳонийлар, зиёлилар, савдо-саноат доиралари вакилларини актив жалб этмоқда.

Шу билан бирга, бу соҳада ҳамма нарса Афғонистон ҳукуматига боғлиқ эмас. Ташқаридан аралашиш оқибатида вужудга келган бу можарода ана шу можарони давом эттириш ва кенгайтиришдан манфаатдор бўлган ташқи кучлар бор. Булар Покистон билан АҚШдир. Воқеаларнинг боришига Ғарбий Европа ҳам таъсир ўтказиши мумкин. Ўйлайманки, у ерда Афғонистондаги ва унинг атрофидаги вазиятни холисона баҳолаганларида эди, шунингдек, табиийки, ўз манфаатларини, умумий тинчлик манфаатларини холисона баҳолаганларида эди проблемани ҳал этишга кўмаклашиш йўллари топилган бўлур эди.

Савол: Совет —француз муносабатлари яхшиланиши мумкинми ва бунинг учун нима қилиш керак?

Жавоб: Албатта, яхшиланиши мумкин. Мен ҳатто яхшиланиши керак деб айтаман. Совет Иттифоқи Франция билан кенг ҳамкорлик қилиш, совет ва француз халқлари дўстлиги тарафдоридир. СССР билан Франция ўртасидаги тафовутлар уларнинг аҳиллиги ва ҳамкорлигига мутлақо ғов бўлолмайди. Бу бизнинг қатъий, узоққа мўлжалланган, принципиал позициямиздир. СССР билан Франция ҳамжиҳатлигини яхшилаш ва ҳамкорлигини йўлга қўйишни мамлакатларимизнинг туб манфаатлари учун — Европада ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш, халқаро вазиятни соғломлаштириш учун муҳим деб ҳисоблаймиз.

Ўтган йилнинг кузида Парижда ўтказилган Олий даражадаги учрашувнинг моҳияти совет-француз муносабатларига янги омил бағишлашдан иборат эди. Сўнгги вақтда баъзи нарсаларга эришишга муваффақ бўлинди. Бироқ бизнинг нуқтаи назаримиздан қараганда, ҳали фойдаланилмаётган катта имкониятлар бор. Қуролланиш пойгасини жиловлаш ва ядро қуролини, бошқа оммавий қирғин қуролларини бутунлай тугатиш, зарбдор космик қуролларни яратишнинг олдини олиш каби тарихий кўламдаги проблемаларни ҳал этишда мамлакатларимиз фаол шерик бўладилар, деб умид қилишни истар эдик.

Йирик илмий-техника ва тафаккур қудратига, яхши муносабатлар тажрибасига эга бўлган Совет Иттифоқи билан Франция фан ва техника соҳасида ҳамкорлик қилишда яхши намуна кўрсатишлари мумкин. Савдо-иқтисодий муносабатларни янада ривожлантириш билан бирга фан ва техника соҳасида ҳамкорлик қилиш, Францияда иш билан таъминлаш масаласини ҳам ҳал этишга маълум даражада ёрдам берган бўлур эди.

Тарихан шундай таркиб топганки, Совет—Франция муносабатлари анъанавий равишда ҳар икки халқнинг бир-бирига ўзаро хайрихоҳлиги ва ҳурматига таяниб келди. Шуни ҳисобга олганда, мамлакатингиздаги баъзи доираларнинг французларда Совет Иттифоқига нисбатан ёқтирмаслик ва ишончсизлик уйғотиш, мамлакатимиз, унинг сиёсати ҳақида сохта тасаввур вужудга келтиришга ҳозир зўр бериб уринишларини тушуниб бўлмайди. Француз коммунистлари, «Юманите» газетаси антисоветизмга қарши чиқаётганликлари, Совет Иттифоқи тўғрисидаги ҳақиқатни, социализм тўғрисидаги ҳақиқатни сўзлаб бераётганликлари учун биз улардан миннатдормиз. Биз буни Франция Коммунистик партиясининг бизнинг партиямиз билан бирдамлиги муҳим формаларидан бири деб биламиз.

Коммунистик ҳаракат худди шундай бирдамлик билан — ундаги тенг ҳуқуқли, мустақил, турлича шароитларда ишлаётган, турлича вазифаларни ҳал этаётган партияларнинг амалдаги бирдамлиги билан мустаҳкамдир. Улар меҳнаткашлар оммаси манфаатлари учун, тинчлик ва социализм манфаатлари учун умумий курашга бирлашгандирлар.

Пировардида, «Юманите» газетхонларига, француз коммунистларига, Франциянинг барча меҳнаткашларига самимий салом ва эзгу тилаклар топширишни истайман.

* * *

Жавоб текстларини француз ўртоқларга топшириш чоғида М. С. Горбачев билан Р. Леруа ўртасида суҳбат бўлди, суҳбат самимий, ўртоқларча вазиятда ўтди.

Р. Леруа. Саволларимизга тўғри ва ошкоралик билан жавоб берганлигингиз учун сизга миннатдорчилик билдирмоқчиман. Унда тилга олинган мавзулар французларни жуда қизиқтирмоқда, объектив ахборот эса уларда етишмаяпти. Таассуф билан шуни таъкидлаб ўтишим лозимки, Франция оммавий ахборот воситаларининг кўпчилиги ҳозир Советларга қарши кескин йўл тутмоқда.

М. С. Горбачев. Биз билан мулоқот вақтида Франциядаги турли доираларнинг намояндалари ҳам, жумладан, президент ҳам муносабатларимизнинг анъанавий дўстона характери ҳақида, у муносабатларнинг илдизи тарихга бориб тақалиши ҳақида гапирмоқдалар. Айни пайтда бундай муносабатларни сақлаб қолишга, уларни янги мазмун билан бойитишга интилиш таъкидланмоқда. Бизнинг позициямиз ҳам ана шундай: Биз Франция билан анъанавий дўстона алоқаларни қўллаб-қувватлаш тарафдоримиз ва совет—француз яхши муносабатларини ривожлантириш учун ўзимизга боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қилмоқдамиз. Ана шундай шароитда СССРга нисбатан нодўстона кампания Францияда нима учун бу қадар кенг кўлам касб этганлигини тушуниб олишимиз қийин бўлаяпти.

Ёки бўлмаса, Франциядан Совет элчихонаси бир неча ходимининг гўё улар рухсат этилмаган фаолият билан шуғулланган деган баҳона билан чиқариб юборилиши каби яна яқинда юз берган фактни мисолга олиб кўрайлик. Яна Францияда «совет жосуслари» шарпаси кезиб юрибди. Албатта, бу тўқиб чиқарилган ва ҳеч қандай асосга эга бўлмаган хатти-ҳаракатдир. Масалан «йўл қўйилмаган мулоқотларда» айбланаётганлардан бири техник ходим эканлиги, у ҳамиша элчихона биносида ишлаганлигини, четликлар билан ҳеч қандай алоқа ўрнатмаганлигини ва, ҳатто, чет тилни билмаслигини айтиб ўтишнинг ўзи кифоядир. Буларнинг ҳаммаси таажжублантирмай қолмайди. Булардан кузатилган сиёсий мақсад нима? Уларнинг сабаби нима? Ички сиёсатми ёки бошқа бирон сабаб борми?

Президент Миттеран билан суҳбатларда айтиб ўтганимдек, биз совет—француз муносабатларига янада катта жўшқинлик бахш этишга, ҳар иккала мамлакатларимиз учун муштарак манфаатли бўлган масалаларда Франция билан, унинг халқи билан, унинг сиёсий кучлари билан ҳамкорлик қилишга самимий интилмоқдамиз. Аммо бу мамлакатимизга нисбатан нодўстона хатти-ҳаракатларга индамай қараб тураверамиз, деган маънони билдирмайди. Бундай ҳолда, биз айни шунга яраша жавоб чораларини кўришимиз лозим эди.

Франция Совет Иттифоқи билан яхши муносабатлардан манфаатдор бўлгандан кўра Совет Иттифоқи Франция билан яхши муносабатлардан кўпроқ манфаатдордир, деб ҳисоблаш нотўғри бўлур эди. Менимча, ҳар иккала мамлакат бир-бирлари билан яхши муносабатларни сақлаш ва ривожлантиришдан ўзаро манфаатдордир.

Р. Леруа. Франция халқи Совет Иттифоқи билан тинчлашиш ва ҳамкорлик қилишдан алоҳида манфаатдор эканлиги равшандир.

М. С. Горбачев. Биз ўз ташқи сиёсатимизни амалга оширар эканмиз, Франциянинг, унинг халқининг манфаатларини ҳамиша ҳисобга оламиз. Менинг шу йил 15 январдаги Баёнотимда олға сурилган кейинги таклифларимиз ҳам ана шундан далолат бермоқда.

Кези келганда шуни айтмоқчиманки, биз ўз таклифларимизни тайёрлаётганимизда, фақат Франциянигина эмас, айтайлик Қўшма Штатлар каби шерикларимизнинг ҳам қонуний манфаатларини ҳисобга олишни ўзимизчун табиий иш деб ҳисоблаймиз. Акс ҳолда бундай таклифлар реал таклифлар бўлмас эди.

Мен суҳбат чоғида президент Миттеранга айтган эдим ва ҳозир яна такрорламоқчиман, биз Франция хавфсизлигига заррача путур етказмоқчи эмасмиз. Яқинда олға сурган таклифларимизда Франция, Англия каби ядровий қуролсизланиш жараёнига Қўшма Штатлар ва Совет Иттифоқи ядро қуролларини анча миқдорда қисқартганларидан кейингина қўшилишига асосланганмиз. Ҳозирги вақтда биз Америка ва Совет қурол-аслаҳаларини қисқартириш даврида Франция билан Англия ўзларининг ядровий қудратларини оширмасликларига умид қилишни истар эдик.

Р. Леруа. Биз партиянгиз XXVII съездига қандай тайёргарлик кўрилаётганини қизиқиш билан кузатиб боряпмиз.

М. С. Горбачев. Биз ўз съездимизда социализм имкониятларини мамлакатимизда тобора чуқурроқ очиб бериш, унинг асосидаги имкониятларни рўёбга чиқариш йўлларини батафсил кўрсатиб берамиз. Бу — коммунистларнинг яхши, адолатли жамият учун умумий курашига қўшган ҳиссамиз бўлади деб ўйлайман. Ташқи сиёсат соҳасида биз мустаҳкам тинчлик ишини ҳимоя қилиб, Ер юзида ядро қуролини йўқ қилиб ташлашга интилиб, актив ҳаракат қилишни давом эттираверамиз. Бу албатта социализмнинг тинчлик ишига астойдил содиқлигини кўрсатиши маъносида ҳам жуда муҳимдир.

(ТАСС)

ЯГОНА СИЁСИЙ КУН

ЖАДАЛЛАШТИРИШ ЙЎЛИДАН

7 февраль куни республикада «Ўзбекистон ўн иккинчи беш йилликнинг бошланишида» деган мавзуда ягона сиёсий кун ўтказилди. У партия ташкилоти, бутун республика турмушидаги янги босқични бошлаб берган муҳим воқеага — Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди якунларига бағишланди.

Саноат корхоналари, қурилишлар, муассаса ва ўқув юртларининг меҳнат коллективлари ҳузурида, колхоз ва совхозларда ўтказилган сиёсий кунда доклад қилган кишилар бу съезд шонли бир даврда ўтганини таъкидладилар. Партия, совет халқи жамиятимизни навбатдаги минг йилликка қадар сиёсий, социал-иқтисодий ва маънавий жиҳатдан ривожлантириш марраларини белгилаб берадиган КПСС XXVII съездига тайёргарлик кўрмоқдалар. Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари Ленин партиясининг ички ва ташқи сиёсатини, КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель ва октябрь Пленумларининг новаторлик қарорларини, барча бўғинларда ленинча иш услубини қарор топтириш йўлини якдил ва қизғин қўллаб-қувватлаётганликларини янги куч билан намойиш этди.

Съезд иши юксак партиявий талабчанлик, танқид ва ўз-ўзини танқид муҳитида ўтди. Унда республика коммунистлари, меҳнаткашлари бераётган: экономикага ва социал соҳага раҳбарлик қилишда қўпол янглишишлар ва муваффақиятсизликларга қандай қилиб ва кимнинг айби билан йўл қўйилди? — деган саволга очиқ-равшан ва тўппа-тўғри жавоб берилди. Республика партия ташкилотининг раҳбар органларида кўп йиллар мобайнида иш натижаларига танқидий назар билан қарамаслик, хотиржамлик муносабати ҳукм суриб келди. Қўпол хатолар оқибатида социал-иқтисодий ривожланиш суръатлари секинлаша бошлагани ҳақида жўрттага лом-мим дейилмади, қўшиб ёзиш ва кўзбўямачилик йўли билан бу аҳвол зўр бериб бежаб кўрсатилди. Мақтанчоқлик, сохта ғалаба рапортлари, тилёғламалик ва лаганбардорлик вазиятида партия турмушининг ленинча нормалари топталди ва назарписанд қилинмай келди.

Ҳақиқий аҳволни, партиявий раҳбарликдаги бузилишларни очиб ташлаш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг дадиллиги ва кучи етмаганлиги ҳам съездда айтиб ўтилди. Бу иш КПСС Марказий Комитети аралашиб, катта ёрдам берганлиги туфайлигина Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида амалга оширилди. Кейинги бир ярим йил мобайнида республикадаги маънавий-психологик вазиятни кўп жиҳатдан соғломлаштиришга, партия ва давлат интизомини мустаҳкамлашга, соғлом кучларни қўшиб ёзишларга ва бошқа суиистеъмолларга қарши курашга отлантиришга муваффақ бўлинди. Шу билан бирга аҳволни тўғрилаб олиш учун ҳали кўп куч-ғайрат сарфлашга, қатъият, матонат кўрсатишга тўғри келади.

Халқ хўжалигига раҳбарлик қилишда гарчи катта хато ва янглишишларга йўл қўйилган бўлса ҳам, бу нарса республиканинг умуман олға ҳаракат қилишини тўхтатиб қола олмаганлиги сиёсий кунда айтиб ўтилди. Ўн биринчи беш йилликда саноат маҳсулоти ҳажми 26 процент кўпайди. Капитал қурилиш соҳасида 34 миллиард сўмдан кўпроқ, яъни аввалги беш йилликка нисбатан 23 процент ортиқ капитал маблағ ўзлаштирилди. Озиқ-овқат маҳсулоти ишлаб чиқариш бирмунча кўпайди. Бироқ партиявий раҳбарликда йўл қўйилган камчиликлар, шунингдек айрим жойларда экономикага енгил-елпи ёндашиш одати давом этиб келаётганлиги ишлаб чиқариш ва фан-техника потенциалидан фойдаланиш самарадорлиги даражасини анчагина орқага сурмоқда.

Докладчилар асосий диққат-эътиборни республика партия ташкилоти, Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилида ва умуман беш йилликда ҳал этиши лозим бўлган масалаларга қаратдилар. Бу вазифалар Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездида аниқ ва равшан белгилаб берилди. Камчиликларни тугатиш соҳасида катта иш қилиш, хўжалик юритишнинг вужудга келган ва томир ёйган зарарли услубига қарши муросасиз курашиш, иқтисодий ўсиш суръатларини кучайтириш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилиш керак. Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ишлаб чиқариш даражасини ва маҳсулот сифатини тубдан ошириш мўлжалланмоқда. Ўн иккинчи беш йилликда саноат, айниқса, машинасозлик юксак суръатлар билан ривожлантирилади, бу тармоқнинг маҳсулотини ишлаб чиқариш бир ярим баравар кўпайтирилади. Агросаноат комплексида, Озиқ-овқат программасини амалга оширишда жиддий силжишлар рўй беради. Чорвачиликни жадал суръатлар билан ривожлантириш планлаштирилмоқда. Меҳнаткашларни, республиканинг бутун аҳолисини марксча-ленинча дунёқараш, қатъий коммунистик эътиқод ва ҳаётий позициялар руҳида тарбиялаб вояга етказиш идеология фаолиятининг марказий вазифаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади.

Истиқбол режалари ҳам, ҳозирги пайтдаги ишлар ҳам ўз-ўзидан рўёбга чиқавермаслиги съездда таъкидлаб ўтилди. Стратегик, тактик вазифалар ва кундалик амалий ишнинг бирлигини таъминлаш — ҳамиша Ленин партиясига хос фазилат бўлиб келган. Энг муҳим вазифа шундан иборатки, КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель ва октябрь Пленумлари қарорларига ҳамда партиянинг бўлажак XXVII съезди қабул қиладиган қарорларга мувофиқ кейинги вақтларда бошланган ижобий силжишларни мустаҳкамлаш ва кучайтириш, хўжалик фаолиятининг ҳамма соҳаларида интенсивлаштириш сари туб бурилиш қилиш, янгича фикрлаш ва ишлашни ўрганиб олиш керак. Пировард натижалар олға ҳаракатимизга тўсқинлик қилаётган ва ўз умрини яшаб бўлган жамики эски, ёт сарқитлардан нақадар тез ва кескин халос бўла олишимизга, аввало ишчилар билан колхозчиларни актив ишга жалб этиб, уларнинг меҳнатини уюштира билишимизга боғлиқ бўлади. Коммунистлар ва комсомоллар, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, меҳнат коллективларининг раҳбарлари етакчи ташкилотчи бўлишлари лозим. Улар коллективларнинг ишлаб чиқариш ҳаётини чуқур ўрганишлари, одамларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилишлари, уларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш соҳасидаги мунтазам ишни йўлга қўйишлари керак. Докладчилар кўпдан-кўп саволларга жавоб қайтардилар.

Ягона сиёсий кунда меҳнат коллективлари ҳузурида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари ва аъзолигига кандидатлар, Ўзбекистон Компартияси Ревизия комиссиясининг аъзолари, область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, сайлаб қўйиладиган партия органларининг бошқа аъзолари, Ўзбекистон Компартияси XXI съездининг делегатлари, республика совет ва жамоат ташкилотларининг, министрликлар ва идораларининг раҳбарлари, партия ва меҳнат ветеранлари сўзга чиқдилар.

Ягона сиёсий кунда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзолигига кандидатлар қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТ БАЙРАМИ ЧОРЛАЙДИ

ПУХТА ТАРАДДУД

2502-автоколонна коллективи мамлакатнинг ва Тошкент шаҳри илғор корхоналари коллективлари бошлаган КПСС XXVII съездига бағишлаб коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисидаги ташаббусни якдиллик билан қўллаб-қувватлади. Бу ерда коммунистик шанбалик ўтказиш бўйича штаб ишлаб турибди. У транспортдан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, автокорхона техника хизматининг аниқ ва намунали ишлашини таъминлаш бўйича тадбирлар ишлаб чиқди.

Автомобилчилар юк ташиш бўйича 1985 йил ва ўн биринчи беш йиллик учун белгиланган план-топшириқларини муддатидан илгари адо этишди. Автокорхонада меҳнатни ташкил этишнинг бригада усулига асосий эътибор берилди.

23 та ҳайдовчилар бригадаси тузилган. Улар автоколонна учун белгиланган юк ҳажмининг 86 процентини ташишяпти. Бу бригадалар февралнинг учинчи шанбасидаги мусобақада намуна бўлишади.

— Бизнинг бригадамизда «ЗИЛ-130» маркали 12 та автомобиль бор, — дейди автоколоннанинг энг яхши бригадирларидан М. Раҳимов. — Шанбалик кунида бригаданинг барча автомашиналари Тошкент юк товар станциясидан шаҳарнинг турли корхона ва ташкилотларига контейнерлар ташийди. Шу куни биз темирйўлчилар билан биргаликда юк ташиш ҳажмини ошириш, ортиш-тушириш жараёнлари пайтида машинанинг тўхтаб туришини камайтириш, буюртмачиларга юкларни ўз вақтида етказиш учун барча чораларни кўрамиз. Шанбалик куни ишлаб топилган барча маблағлар беш йиллик фондига ўтказилади.

Автоколонна партия бюроси шанбаликнинг намунали ўтишини назорат қилади. Барча коммунистлар ўз бўлинмаларида транспорт иши самарадорлигини ошириш, юк ташиш сифатини яхшилаш учун социалистик мусобақага бошчилик қилишади.

— Коммунистик шанбалик куни барча ишлаб чиқариш участкаларида коммунистлар бўлишади, — дейди автоколонна партия бюроси секретари А. Бегматов. — Улар транспортдан самарали фойдаланишни йўлга қўйишади. Объектларда 300 га яқин автомашина ишлаб, ўн минг тоннага яқин халқ хўжалик юкларини ташийди. Шу куни ишлаб топилган минг сўмдан ортиқ иш ҳақи беш йиллик фондига ўтказилади.

В. ТИТОВ,
2521-автоколонна катта инженери.

Юксак мажбуриятлар

«Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи Ўзбекистон Компартияси XXI съездини зарбдор меҳнат билан нишонлади. Ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи ойида топшириққа қўшимча 42 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, меҳнат унумдорлиги пландагидан 10,8 процент юқори бўлди.

Шу кунларда корхонада КПСС XXVII съездига бағишланган коммунистик шанбаликка қизғин тайёргарлик кўриляпти. Бирлашманинг 22-йиғув цехи (бошлиғи В. Геленко), С. Маламуд бошлиқ созловчилар, В. Сидоровнина бошлиқ слесарь-пайвандчилар бригадалари биринчи бўлиб меҳнат байрамини юксак меҳнат унумдорлигига эришиб, аъло сифатли буюмлар тайёрлаш билан нишонлаш бўйича оширилган мажбурият олдилар. Ишчи йиғилишларида, планеркаларда 15 февраль учун иш ҳажми белгиланяпти, моддий ва энергетика ресурсларини тежашнинг қўшимча резервлари қидириб топиляпти.

Бирлашмадаги меҳнат байрамида пахта ҳосилини топшириш учун комплект лаборатория, марказий автоматик гидрометеорологик станция учун уч мослама, анемометрлар ва бошқа жами 25 минг сўмлик маҳсулот тайёрланади. Шундан икки ярим минг сўмлиги кенг истеъмол буюмлари — электроплиткалар, аквариумлар учун фильтрлар, болалар ўйинчоқларидир. Шанбаликнинг бориши радио орқали эълон қилиб турилади. «Чақмоқ» деворий газетаси, фотостендлар илғорларнинг ютуқлари ҳақида ҳикоя қилади. Съездолди коммунистик шанбалигида ишлаб топиладиган 1,5 минг сўмлик иш ҳақи беш йиллик фондига ўтказилади.

Ўқувчилар меҳнат десанти

В. П. Чапаев номидаги 42-ўрта мактабнинг Совет Иттифоқи Қаҳрамони Лиза Чайкина номли пионерлар ва комсомоллар дружинасининг йиғилишида ўқувчилар партия анжуманига бағишлаб меҳнат десанти ташкил қилишга қарор қилишди. Бажариладиган ишлар аниқлаб олинди. Мактаб атрофидаги хиёбонлар, стадионлар тозаланади. Дарахтларга ишлов берилади, кўплаб металл парчалари ва макулатура тўпланади.

Ўқувчиларнинг бу ташаббуси, дружина советида муҳокама қилинди. Шаҳримиздаги барча мактабларнинг пионер ва ўқувчиларига партия анжуманини аъло ўқиш, қидирув ишларида фаол қатнашиш, меҳнат десантининг салмоқли улуши билан кутиб олиш бўйича мурожаатнома қабул қилинди. Бу ватанпарварлик ташаббуси бошқа мактабларнинг пионер ва ўқувчилари томонидан ҳам қўллаб-қувватланди. Коммунистик шанбалик куни барча мактабларда ободонлаштириш ишлари амалга оширилади. Кўплаб металл парчалари, макулатура тўпланади. Пионерларнинг вакиллари корхоналарга бориб меҳнат байрамида иштирок этаётган ишчи ва хизматчиларга шанбалик рамзи — қизил боғич тақдим этадилар.

Темирйўлчилар аҳди

Ўрта Осиё темир йўли Тошкент электромеханика устахонаси коллективи мамлакат ва Тошкентнинг илғор саноат корхоналари коллективларининг КПСС XXVII съездига бағишлаб коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисидаги даъватини қизғин маъқуллаб, шу кун учун юксак марралар белгилади.

Корхона коллективи электр двигателлар учун эҳтиёт қисмлар тайёрлайди, пайвандлаш генераторини, трансформаторларни ремонт қилади ва жами уч минг сўмлик иш бажаради. Шанбаликда ишлаб топилган маблағ беш йиллик фондига ўтказилади.

Съездолди шанбалигини ўтказишга пойтахтдаги электр техника темир йўл устахонаси коллективи ҳам пухта тайёргарлик кўряпти. Бу ерда икки минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва иш бажарилади. 15 февралда Ўрта Осиё магистрали меҳнаткашлари учун сигнализация системаси ва алоқа системаси эҳтиёт кисмлари ремонт қилинади ва тайёрланади. «Қизил шанбалик» шарафига корхона ветеранлари Т. Поляков, Г. Юдин, Н. Ирискина, В. Белозерова ва бошқа илғорлар юксак шахсий мажбуриятлар қабул қилишди.

9 февраль — Аэрофлот куни

ОСМОН МЕҲНАТЧИЛАРИ БАЙРАМИ

Ўзларининг профессионал байрами — Аэрофлот кунини нишонлашга ҳозирлик кўраётган граждан авиацияси меҳнатчилари олдида янги беш йилликда кенг миқёсли, масъулиятли вазифалар турибди. Улар янги самолёт ва вертолётларни, ердаги машина-ускуналарни ўзлаштиришлари, ҳамма турдаги юк ва пассажир ташиш ҳамда авиация ишлари самарадорлигини оширишлари, пассажирларга хизмат кўрсатишни қатъиян яхшилашлари керак. 7 февраль куни Тошкентда бўлиб ўтган тантанали йиғилишда қандай резервлар ишга туширилаётганлиги, авиаторлар КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ ҳаракатига қандай ҳисса қўшишлари тўғрисида гап борди. Ўзбекистон Граждан авиацияси бошқармасининг бошлиғи Б. Т. Турик доклад қилди.

Меҳнат коллективлари беш йилликнинг биринчи йили учун қабул қилган юксак мажбуриятлар интизом ва тартибни мустаҳкамлашни, техникадан, ёнилғи ва бошқа ресурслардан оқилона фойдаланишни, учувчилар, ремонтчилар, хизмат ходимларининг профессионал маҳоратини такомиллаштиришни талаб этиши таъкидлаб ўтилди. Ўзбекистон авиаторлари бу йилги давлат планини муддатидан илгари бажаришга сўз бердилар, топшириқдан ташқари ўн минглаб пассажирни, кўплаб халқ хўжалик юкларини жўнатиш, халқ хўжалиги манфаатлари йўлида катта ҳажмдаги бошқа ишларни бажариш мўлжаллаб қўйилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов қатнашди.

(ЎзТАГ).

ТИНЧЛИК ФОНДИГА

СУРАТЛАРДА: Тошкент авиакорхонасининг бортпроводниги Наталья Васильева (чапда) ва тажрибали диспетчери Шуҳрат Мирхолиқов

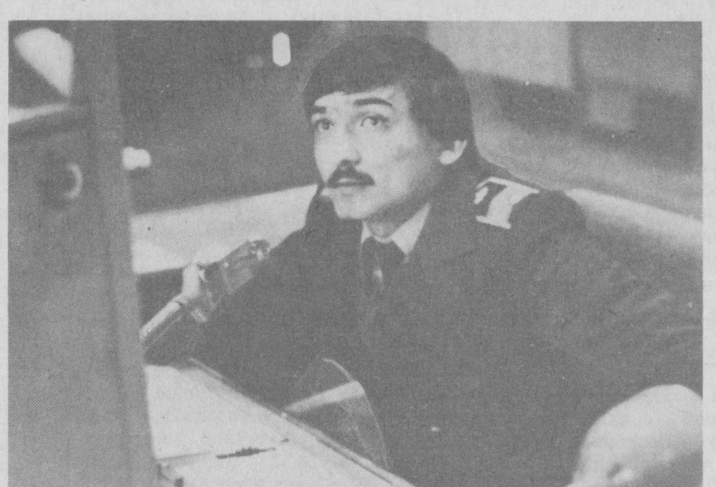

Стратосферада бир соат

Бу йил «Оқшом» нинг биринчи сонида совет тинчлик фонди ҳисобига биттадан рейс қилишга қарор қилган Тошкент авиаторларининг ташаббуси тўғрисида ҳикоя қилинган эди.

Бир қатор экипажлар ўзларининг касб байрамлари арафасида бу рейсларни тежалган ёнилғи ҳисобига бажаришаяпти. Бизнинг репортажимиз мана шундай парвозлардан бири ҳақидадир.

Замонавий авиалайнер кабинасига кирганда ундаги приборлар кўплигидан кўз қамашади. Уларни ҳамма жойда, икки ёнда ва ҳатто шифтда ҳам кўриш мумкин. Нега бундай? Биринчидан, самолёт автомобиль эмас, унда узель ва агрегатлар юз баравар кўп. Иккинчидан, кўпгина приборлар камида икки жуфт қилиб қўйилган, ҳатто учтадан ўрнатилганлари ҳам бор. Масалан, парвоз тезлигини кўрсатадиган прибор учта.

Бортинженер пультида ўрнатилган шундай приборлардан бирини мен бир неча минут мобайнида кузатиб турдим. Эҳтимол носоздир тезликни ошириб кўрсатаётгандир, деб ўйладим. Лекин иккита бошқа прибор стрелкалари ҳам соатига 1.100 километрни кўрсатиб турарди.

Ҳа, самолётимиз товуш тезлигининг 82 процентидан кўпроқ тезликда учаётганди. У стратосферада учиб борарди. Одатда йилнинг совуқ кунлари «пасаядиган» стратосферада ҳар куни юзлаб «ТУ — 154» га ўхшаган турбореактив самолётлар учади. Соатига минг километрдан кўпроқни ташкил этаётган тезликка келганда эса бунга эришишда Ғарбдан-Шарққа қараб эсаётган кучли ҳаво оқими ёрдам берди.

— Буларнинг ҳаммасини биз Ерда парвоз олдидан бўладиган тайёргарликда ҳисобга олганмиз, — дейди бортинженер Н. А. Куклин. — Агар Сиз ўз репортажингиз учун ғалати факт топмоқчи бўлсангиз, шуни таъкидлашингиз мумкинки, биз бу парвозимизда 1 тонна эмас, балки бир томчи ҳам ёнилғи сарфламаймиз.

Албатта, бизнинг «ТУ» одатдаги самолёт, у керосин бўлмаса учолмайди. Шу боисдан ҳам бортда етарли ёнилғи бор, бунда запас аэродромларга учиш ҳам ҳисобга олинган. Лекин экипаж йил бошидан тинчлик вахтасида туриб 8 тонна ёнилғини тежади. Бу ёнилғи Олмаота шаҳрига учиб боришимизга етади. Бизга ҳаво оқими ҳам ёрдам беряпти.

— Ана, кўряпсизми, — деб кўрсатади иккинчи учувчи А. Аношкин. — Биз шаҳарга анча аввал етиб келяпмиз.

— Роппа-роса беш минут тежалди, — деб суҳбатга қўшилди штурман Л. И. Коломеец. Кейин қўшимча қилди:

— Ҳаводаги бир минутлик парвоз — юз килограмм ёнилғи демакдир.

Самолёт қаноти остида оппоқ чўққили Олатов этагида ястаниб ётган Олмаота шаҳри кўринганида учиш вақтидан 10 минут тежалганлиги маълум бўлди.

Одатда двигатель тўхтатилгач, самолётга трап келтиргунча ва йўловчилар ташқарига чиқишга тайёрланганича самолёт кабинасида парвоз таҳлил қилинади. Экипаж аъзолари бир-бирларига ўз фаолиятлари, парвоз пайтида авиалайнер системалари ва агрегатларининг иши ҳақида ҳисобот беришди. Кейин ёнилғи сарфига якун чиқарилди. Ҳамма штурман ва бортинженер нима дейишини сабрсизлик билан кутарди. Мана, ниҳоят улар аниқ рақамни айтишди: рейс бир соат-у 10 минут давом этди. Бутун парвоз мобайнида 7,5 тонна ёнилғи тежалди. Демак, ваъда бажарилди, экипаж яна 500 литр ёнилғи тежади.

Коммунист, биринчи класс учувчи Евгений Николаевич Самарцев бошлиқ учувчилар коллективи ҳар йили ўз ишида, шу жумладан ёнилғини тежашда юксак натижаларга эришаяпти. Бу тажрибали экипажнинг янги йил бошидаги ютуқлари салмоқлидир. У Тошкент авиакорхонаси учувчилар коллективлари орасида биринчи бўлиб тежалган ёнилғи билан рейс қилди. Бундан тушган иш ҳақи совет Тинчлик фондига ўтказилади. Авиаторлар ўз меҳнат ғалабаларини КПСС XXVII съездига бағишладилар.

Ю. КАЗАЧЕНКО,
Тошкент-Олмаота-Тошкент.

Авиаторларнинг халқаро Тинчлик йилида ўз иш ҳақларининг бир қисмини совет Тинчлик фондига ўтказиш бўйича ташаббусларини Тошкентнинг бошқа коллективлари ҳам қўллаб-қувватлашди. Биз бу меҳнат вахталари тўғрисида «Тинчлик фондига» рубрикаси остида ҳикоя қилиб борамиз.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ
ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

ЮКСАЛИШ РЕЖАЛАРИ АНИҚЛАНМОҚДА

ГАВАНА. Куба Компартияси Марказий Комитети Биринчи секретари, республика Давлат Кенгаши ҳамда Министрлар Советининг Раиси Фидель Кастронинг Куба Компартиясининг бу ерда ўтаётган III съездида қилган ҳисобот докладини Куба коммунистлари, бутун Куба халқи тўла маъқулламоқда.

Улар ўтган беш йилликда социалистик Куба қўлга киритган ютуқлар тўғрисида гапирибгина қолмай, ҳали мавжуд бўлган камчиликларни ҳам очиб ташламоқдалар, нуқсонларни ва камчиликларни тугатишга, халқ хўжалигини янада ривожлантириш учун резервлардан яхшироқ фойдаланишга, халқ фаровонлигини ошириш ҳамда Ватан мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга қаратилган таклифларни олға сурмоқдалар.

Рейган маъмурияти томонидан ҳамиша душманлик, тажовузкорлик ҳаракатларига дуч келаётган Куба учун мудофаа масаласи ғоят муҳимдир. АҚШ империализмининг тўхтовсиз давом этаётган кирдикорлари ҳақида шундай факт ҳам далолат бермоқдаки, кеча эрталабки ялпи мажлис чоғида Американинг товушдан тез учадиган СР-71 «Блэк Бэрд» жосус самолёти Кубанинг ҳаво чегарасини бузиб ўтмаган ҳолда орол теварагида иғвогарлик мақсадида учиб юрди. Съезд делегатларига бу ҳақда Сиёсий бюро аъзоси, Куба Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари, Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, Революцион қуролли кучлар министри армия генерали Раул Кастро маълум қилди. Президент Рейганнинг Куба коммунистлари съездига юборган ўзига хос «Табрикномаси» ана шундай бўлди, деди киноя билан Р. Кастро.

Съездда делегатлар ва меҳмонлар самимий кутиб олган КПСС делегациясининг бошлиғи КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари Е. К. Лигачев нутқ сўзлади.

Анжуманга келган чет эллик меҳмонлар Вашингтоннинг Лотин Америкаси, Осиё ва Африкадаги миллий озодлик ҳаракатлари ҳамда ёш ривожланаётган давлатларга нисбатан сиёсатини съезд минбаридан қоралаб гапирдилар.

Куба Компартияси III съезди делегатлари ва чет эллик меҳмонлар Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўтказаётган изчил тинчлик сиёсатига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг яқинда сўзлаган нутқида баён этилган СССРнинг янги амалий тинчлик ташаббусларига юқори баҳо бермоқдалар.

АҚШ ЮҚОРИ МАРТАБАЛИ ВАКИЛИНИНГ ВИЗИТИ ХУСУСИДА

ВАШИНГТОН. АҚШ мудофаа министри Шарқий Осиё ва Тинч океан ишлари билан шуғулланувчи ёрдамчисининг ўринбосари Ж. Келли январь ойида махфий визит билан Пекинда бўлганлиги тўғрисидаги ҳабарлар Америка матбуотида пайдо бўлиб қолди. Бу визит 50 та йўлтўсар самолётини жиҳозлаш учун Американинг навигация ускуналарини Хитойга етказиб бериш тўғрисида Пекин ва Вашингтон ўртасида тузиш мўлжалланаётган битим билан боғланган эди.

Бу ердагилар ана шу битим 500 миллион долларликдан ошади, деб айтмоқдалар. Айтишларича, Келлининг сафари натижасида битим Хитой томони билан келишиб олинган ва яқин вақт ичида АҚШ маъмурияти конгрессга тегишли таклиф киритади. «Тайванни хотиржам қилиш» учун ускуналар сотиш тўғрисидаги аҳдномани Тайванга яна қурол-яроғ, жумладан ғоят сезгир техника етказиб бериш билан қоплашга уринаётганликлари уқтириб ўтилади.

Пекинда Келлининг визити тўғрисидаги хабарлар ҳозирча пайдо бўлгани йўқ.

ЧЕТ ЭЛ ЁШЛАРИ ҲАЁТИДАН

● ҚОҲИРА. Миср Араб Республикаси прогрессив Ёшлар Союзининг таклифига биноан бу ерга келган СССР Ёшлар ташкилотлари комитетининг делегацияси Ёшлар Союзининг раҳбарлари ва активлари, мамлакатдаги илғор ёшлар жамоатчилиги билан учрашувлар ўтказди. Халқаро вазиятга ва икки томонлама муносабатларга оид турли масалалар юзасидан фикрлашиб олинди. Миср томони тинчликсевар совет ташқи сиёсатини, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланишга қаратилган СССР ташаббусларини батамом маъқуллаётганликларини изҳор қилди, Совет—Миср муносабатларини ривожлантириш муҳимлигини таъкидлади.

● УЛАН-БАТОР. Монголияда ўқитувчилар куни нишонланди. Ҳозир шу касб вакиллари миллий зиёлиларнинг катта отрядларидан биридир. Ўқитувчилар халқ маорифи системасини ривожлантиришга, халқнинг маданий савиясини оширишга катта ҳисса қўшмоқдалар. Монголияда дастлабки умумий таълим мактаби 1921 йилда пайдо бўлган эди. Ўша мактабда бир неча ўн бола ўқитилганди. Эндиликда ўрта мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларида салкам 500 минг йигит-қиз таълим олмоқда.

● БРАЗЗАВИЛЬ. Конго Халқ Республикаси пойтахтида Конго социалистик Ёшлар Союзи Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Ташкилотнинг шу йилги фаолият программаси кун тартибида турибди. Конго социалистик Ёшлар Союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари Габриэль Оба-Апуну пленум очилишида нутқ сўзлаб, мамлакат йигит ва қизларини республиканинг иқтисодий ҳамда социал тараққиёти жараёнида актив қатнашишга чақирди. Миллий қурилишда самарали иштирок этиш — ёшларнинг олий бурчидир, деб таъкидлади у.

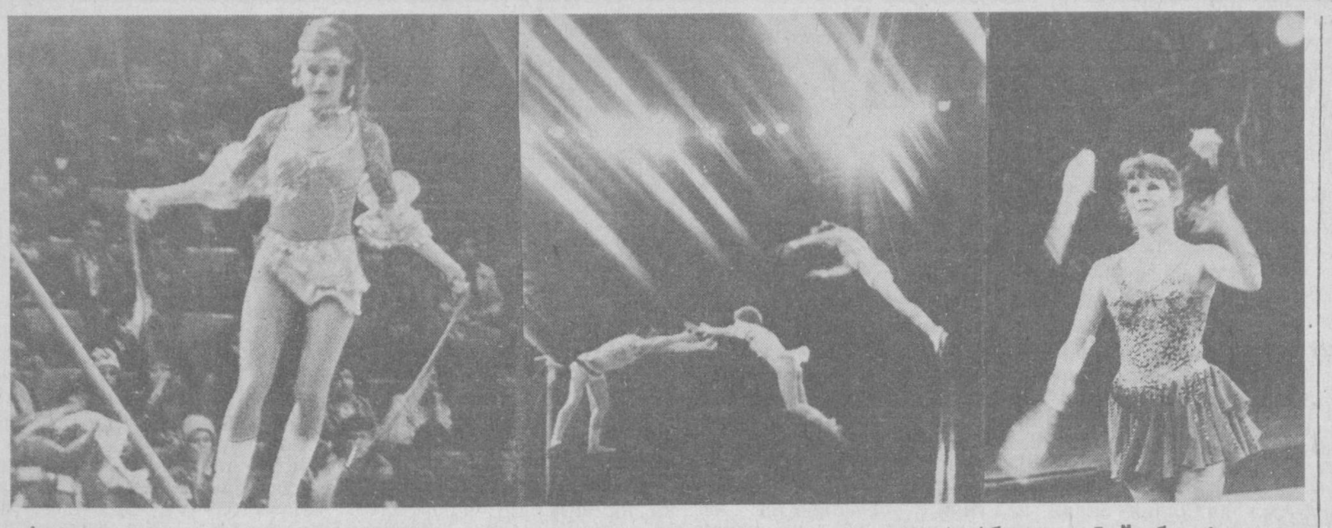

Аренада совет цирки усталари. А. Абалян ва Г. Ёқубов фотолари.

Михаил ЛАРИЧЕВ

КОНВЕРТ

Ҳажвия

Лапин магазиндан бешта конверт сотиб олди. У уйига келгач ҳайрон бўлди. Чунки сотувчи Лапинга битта ошиқча, яъни бешта эмас олтита конверт берибди. У дарҳол магазинга қайтиб борди.

— Яхши қиз, — деди у, — бугун мен сиздан бешта конверт харид қилган эдим. Сиз эса менга битта ошиқча конверт бериб юборибсиз.

— Нималар деяпсиз? — сўради сотувчи қиз.

— Ҳечқиси йўқ. Мен уни қайтариб олиб келдим. Мана у.

Сотувчи бир Лапинга, бир унинг қўлидаги конвертларга қараб туриб сўради:

— Энди сиз нима хоҳлайсиз?

— Ҳеч нарса... Фақат менга шакар берсангиз. Мен шакар олишни унутибман.

— Бермайман!

— Жуда тўғри! — навбатдагилар унинг ёнини олишди.

— Ўйлаб гапиряпсизми? Ахир конверт олти тийин туради. Шакар эса...

— Уялмай конверт бериб, шакар талаб қилади-я.

Лапин бу сўзларни эшитиб қулоқларигача қизариб кетди.

— Сиз... Сиз... нималар деяпсиз? Мен умуман ундай демоқчи эмас эдим. Мана пул.

— Мана бу бошқа гап, — жилмайди сотувчи қиз.

Шакар олган Лапин магазиндан гўё ўқдек отилиб чиқди.

Бу сафар у шакарнинг қайтимини олишни унутибди.

Русчадан А. БУЗРУКОВ таржимаси.

Редактор **Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/II да **Травиата.** 9/II да **Гўзал Василиса** (12.00), **Масхарабозлар** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/II да **Куёв** (билетлар сотилган), 9/II да **Аризасига кўра.**

КИНО

8 ФЕВРАЛДА БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«222-РЕЙС» — **Санъат саройи** (16, 18.30, 20.45; телефон 44-21-34, 44-21-44, 44-21-74), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (17, 20.00; телефон 38-44-52).

«У МЕНИ ЁҚТИРАДИ» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги** (тоқ соатларда, телефон 78-47-25).

«АЛВИДО, ҒУР ЁШЛИГИМ» — **Искра** (16, 18, 20.00; телефон 39-14-59).

«ДАҲШАТЛИ ОРОЛ СИРИ» — **Ватан** (жуфт соатларда, сўнгги сеанс 21.20 да, телефон 74-30-38), **Москва** (тоқ соатларда, сўнгги сеанс 20.00 да, телефон 33-05-01), **Чайка** (16.15, 18, 19.45, 21.15).

«КАТТА САЙР» — **Нукус** (16, 18.30, 20.45; телефон 46-70-69). **Қозоғистон** (17, 18, 20, 21.00; телефон 35-24-92).

9 ФЕВРАЛДА БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«222-РЕЙС» — **Санъат саройи** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45; телефон 44-21-34, 44-21-44, 44-21-74), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (11, 14, 17, 20.00; телефон 38-44-52).

«У МЕНИ ЁҚТИРАДИ» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги** (тоқ соатларда, телефон 78-47-25).

«АЛВИДО, ҒУР ЁШЛИГИМ» — **Искра** (12.15, 14, 16, 18, 20.00; телефон 39-14-59).

«ДАҲШАТЛИ ОРОЛ СИРИ» — **Ватан** (жуфт соатларда, сўнгги сеанс 21.20 да, телефон 74-30-38). **Москва** (тоқ соатларда, сўнгги сеанс 20.00 да, телефон 33-05-01); **Чайка** (11, 12.45, 14.30, 16.15, 18, 19.45, 21.15).

«КАТТА САЙР» — **Нукус** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45; телефон 46-70-69), **Қозоғистон** (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00; телефон 35-24-92).

ТЕЛЕПРОГРАММАЛАР

10—16 ФЕВРАЛЬ

10 февраль, душанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.50 — «Қўғирчоқлар ўйнайди ва рақсга тушади». 10.15 — Ҳужжатли фильм. 10.40 — «Жуковский». Бадиий фильм. 12.05 — А. Николаев. «Трио». 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Концерт. 16.35 — «Онамларнинг мактаби». 17.10 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — «Билимимиз — қудратимиз». 18.00 — Концерт. 18.15 — «Горнчилар, қаердасиз!». 18.45 — «Жадаллаштириш». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Мультфильм. 19.40 — Сиёсий театр. 21.30 — «Время». 22.05 — «Совет санъати саҳифалари». 23.10 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Ўқув кўрсатуви. 10.05 — «Фан ва турмуш». 11.05 — Умумий биология. 11.35 — Астрономия. 12.05 — Рус тили. 13.10 — Тарих. 13.40 — Табиатшунослик. 14.00 — А. С. Макаренко — педагог, ёзувчи, гражданин. 14.50 — «Электроника ва биз». 15.20 — М. А. Шолохов. «Тинч оқар Дон». 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 19.45 — «Халқаро панорама». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — «Фан ва техника. 20.55 — Конькида югуриш. Жаҳон чемпионати. 21.30 — «Время». 22.05 — Саргузашт фильмлар экрани. 23.25 «Анна Герман. Тақдири ва қўшиқлари».

ТОШКЕНТ-I 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Мультфильм. 8.00 — «Тонгги тароналар». 8.10 — «Ота-оналарга болалар ҳақида». 8.20 — «Ватанимни шарафлайман». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — «Пионерлар мамлакатида». 18.40 — «Ёшлик». 19.10 — «Олдинги сафдагилар». 19.20 — Мультфильм. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Адабий қаҳрамонлар — бизнинг замондошларимиз». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ягона оилада». 23.05 — Халқаро аҳвол кундалиги.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.10 — Москва-II. 18.25 — Чизма геометрия. 19.00 — Меҳнат ҳуқуқи. 19.30 — Ахборот». 19.45 — Ритмик гимнастика. 20.05 — «Ҳамдўстлик». 20.30 — «Ахборот» 20.50 — «Ўзбек мактабларида рус адабиёти». 21.30 — Москва—II.

11 февраль, сешанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Спорт ҳафталиги. 10.15 — Концерт. 10.50 — «Ву аломат рус». Фильм-спектакль. 12.35 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — «Ерда, самода ва денгизда». 16.50 — Совет драматургиясида В. И Ленин образи. 17.40 — «Оддий мўъжизалар». 18.10 — «Тўқчилик билан синаш». 18.45 — Спорт ҳафталиги. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Шу куннинг почтаси». 20.00 — КПСС XXVII съезди шарафига. 21.30 — Время». 22.05 — «Оддий муҳаббат». Бадиий фильм. 23.35 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Француз тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — Эстетик тарбия. 11.35 — Ўқув кўрсатуви. 12.05 — «Шахмат мактаби». 13.10 — Ўқув кўрсатуви. 14.15 — Партия ҳақида ҳикоялар. 15.00 — «Ўзингдан бошла». Бадиий фильм. 1-серия. 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — «Музикали киоск». 19.45 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 20.30 «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — «Здоровье». 21.30 — «Время». 22.05 — СССР халқларининг VI қишки спартакиадаси. 22.35 — Агар соғлом бўлай десанг. 22.50 — Дзюдо. Халқаро турнир. 23.35 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Тонгги тароналар». 8.00 — «Пионер телетайпи». 8.10 — Кинопрограмма. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Тенгдош». 18.55 — Мультфильм. 19.05 — «Чорвачилик — зарбдор фронт». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Миллионлар ленинча университети». 20.15 — Манзарали фильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Театр ва томошабин».

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.10 — Москва-II. 18.25 — Адабиёт. 18.55 — Болалар учун фильм. 19.05 — Фильм-концерт. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Сиёсий иқтисод. 20.15 — Телефильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Телефильм. 21.05 — Бадиий ўқиш. 21.30 — Москва-II.

12 февраль, чоршанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — «Горнчилар, қаердасиз!». 10.15 — «Саёҳатчилар клуби». 11.15 — «Оддий муҳаббат». Бадиий фильм. 12.45 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Телефильмлар. 16.10 — Концерт. 16.35 — «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 17.05 — «Экологик кундалик». 17.25 — «КПСС XXVII съезди делегати». 17.40 — Концерт. 18.00 — «Фан ва турмуш». 18.30 — Концерт залида — мактаб ўқувчилари. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Мультфильм. 19.45 — «Дунё ва ёшлар». 21.30 — «Время». 22.05 — «Тақдир». Бадиий фильм. 1-серия. 23.40 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — География. 10.05 — Немис тили. 11.05 — Астрономия. 11.35 — Тарих. 12.05 — «Оддий, мураккаб ҳақиқатлар». 13.05 — Ўқув кўрсатуви. 14.05 — Эстетик тарбия. 14.35 — Табиатшунослик. 14.55 — «Ўзингдан бошла». Бадиий фильм. 2-серия. 16.00 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Ҳамдўстлик». 19.15 — Концерт. 19.30 — «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.50 — Илмий-оммабоп фильм. 21.10 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 22.30 — Телефильм.

ТОШКЕНТ-I 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Тонгги тароналар». 8.00 — «Ижод ва изланиш». 8.20 — «Рус тилида сўзлашайлик». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Кинопрограмма. 9.40 — «Советский воин». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — «Қизиқувчилар экрани». 19.15 — «Хизмат кўрсатиш тармоқлари ишини шу куннинг талаблари даражасига кўтарайлик». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Инсон ва қонун». 20.10 — Телефильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Ўзбекистон балети ҳақида». 21.30 — «Время». 22.05 — «Ягона оилада». 23.20 — Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.05 — Москва-II. 18.10 — Ўзбек мактабларида рус тили. 18.30 — «Бўстон». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Стадион ва спорт майдонларида». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Телефильм. 21.00 — «Сиз қандай дам олмоқдасиз?» 21.30 — Москва-II.

13 февраль, пайшанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Мультфильмлар. 10.15 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 11.15 «Тақдир». Бадиий фильм. 1-серия. 12.50 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — «Шахмат мактаби». 16.35 — «Сенинг ленинча кутубхонанг». 17.15 — Халқ куйлари. 17.30 — «Фан ва турмуш». 18.00 — «....16 ёшгача ва ундан катталар». 18.45 — «Сўзни амалда иш билан оқла». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — СССР халқ артисти, композитор Г. Свиридовнинг авторлик кечаси. 21.30 — «Время». 22.05 — «Тақдир». Бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Ўқув кўрсатуви. 10.05 — Испан тили. 11.05 — Ҳужжатли фильм. 11.35 — Зоология. 12.00 — Илмий-оммабоп фильм. 12.10 — «Онамларнинг мактаби». 13.05 — Физика. 13.35 — Ўқув кўрсатуви. 14.35 — «Рассом хотинининг портрети». Бадиий фильм. 16.00 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Фильм-концерт. 19.15 — «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 19.45 — «Сиз бунга қодирсиз». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Адабий альманах». 23.10 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Мультфильм. 8.00 — «Тонгги тароналар». 8.10 — «Беш йиллик одимлари». 8.20 — Телефильм. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильмлар. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Ёшлик». 18.45 — Мультфильм. 19.00 — Атеистик мавзуларда суҳбат. 19.30 «Ахборот». 19.45 — «Севги қудрати» 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Кино оламида». 23.05 — Совет фани тарихидан ҳикоялар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.05 — Москва-II. 18.10 — Бадиий фильм. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Яхши кайфият хизмати». 20.15 — Телефильм. 20.30 — Реклама. 21.00 — Интенсивлаш — беш йиллик шиори». 21.30 — Москва-II.

14 февраль, жума

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Концерт. 10.30 — «Қурилиш ва архитектура». 10.40 — Концерт. 11.30 — «Тақдир». Бадиий фильм. 2-серия. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Рус тили. 16.45 — «Эрмитаж». 17.15 — Концерт. 17.45 — Болалар учун фильм. 18.30 — «Жойида ҳал этилмоқда». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Концерт. 20.40 — «Тахминлар». 1-кўрсатув. 21.30 — «Время». 22.05 — «Тахминлар» 2-кўрсатув. 23.15 — «Дунё воқеалари». 23.30 — «Оқшом тароналари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — Физика. 11.35 — Тарих. 12.05 — Н. Тихонов поэзияси. 13.45 — Музика. 14.30 — Р. Брэдбери. Асарлари саҳифаларида. 15.15 — Декабристларнинг рафиқалари. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Композитор Г. Мовсесян билан учрашув. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — Реклама. 19.45 — «Дарсдан сўнг». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 21.15 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — Концерт. 22.50 — «Театр ва давр».

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Мультфильм. 8.00 — «Тонгги тароналар». 8.10 — «Ёшлик». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — «Оленька». Бадиий фильм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Болалар учун фильм. 18.30 — «Ноз-неъмат бунёдкори». 19.00 — «Ленин ҳақида ҳикоялар». 19.10 — Бутуниттифоқ шанбалиги олдидан. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Савол беринг, жавоб берамиз». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Мақом кечаси. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ягона оилада». 23.20 — Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.05 — Москва II. 18.10 — Биология. 18.40 — Телефильм. 18.55 — Ўзбекистон ССР тарихи. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Ритмик гимнастика. 20.05 — Физика. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Шаҳарнинг кундалик юмушлари ва муаммолари». 21.30 — Москва-II.

15 февраль, шанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — «Оддий-мураккаб ҳақиқатлар». 10.15 — «АБВГДейка» 10.45 — «Саломатлик академияси». 11.45 — «Совет тасвирий санъати». 12.30 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 13.00 — «Халқ ижодиёти». 13.45 «Қанотли ном». Телеочерк. 14.15 — Концерт. 14.25 — «Шаҳар ва ўсмир». 15.00 — «Дунё воқеалари». 15.15 — «Давр ва ўзим ҳақимда». 15.30 — «Ҳамдўстлик». 16.00 — «Объективда — Ватан». 16.15 — «Шанбалик кундалиги». 16.15 — «Ҳайвонот оламида». 17.15 — Ҳужжатли фильм. 18.10 Концерт. 19.55 — Мультфильм. 20.15 — «Кўзингни каттароқ оч». Бадиий фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — Шанба оқшомида. 23.35 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ритмик гимнастика. 9.45 — «Тонгги почта». 10.15 — «Сиз яратган боғ». 10.45 — Концерт. 11.05 — Литва телевидениесининг программаси. 12.30 — «Виждон битта бўлади». Фильм-спектакль. 14.10 — «Саёҳатчилар клуби». 15.10 — Илмий-оммабоп фильм. 16.10 — Мультфильм. 17.15 — Кинопанорама. 18.30 — «Цирк чироқлари порлайди». Бадиий фильм. 19.45 — Телефильм. 20.00 — Концерт. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — Халқ куйлари. 21.00 — СССР халқларининг VI қишки спартакиадаси. 21.30 — «Время». 22.05 — Киножурнал. 22.15 — Хоккей. СССР чемпионати. 24.00 — Конькида югуриш жаҳон чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Мультфильм. 8.00 — «Тонгги тароналар». 8.10 — «Ленин ҳақида ҳикоялар». 8.20 — Телефильм. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 9.00 — «Время». 9.40 — «Ҳовлимиздаги стадион». 10.10 — «Киноредакция почтасидан». 10.55 — «Олдинги сафдагилар. 11.05 — «Тақдир инъоми». Кинокомедия. 12.30 — Бугун — Бутуниттифоқ шанбалиги. 12.55 — «Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб». 13.55 — «Замандас». 14.55 — Ҳужжатли фильм. 18.05 — Болалар учун кўрсатув. 18.35 — «Олдинги сафдагилар». 18.45 — Мультфильм. 19.00 — «Фан уфқлари». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Фильм-концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — Телеминиатюралар. 23.05 — Телефильм.

ТОШКЕНТ-II. 18.05 — Тожикистон телевидениесининг программаси.

16 февраль, якшанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Ритмик гимнастика. 10.15 — «Спортлото». 10.25 — «Будильник». 10.55 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.55 — «Тонгги почта». 12.25 — «Саёҳатчилар клуби». 13.25 — «Музикали киоск». 13.55 — «Қишлоқ янгиликлари». 14.55 — Конькида югуриш жаҳон чемпионати. 15.25 — «Биз қандай дам оламиз». 15.50 — «Империянинг бир бўлаги». Бадиий фильм. 17.20 — Мультфильм. 17.45 — Опера саҳнаси усталари. 18.45 — «Халқаро панорама». 19.30 — «Чин қалбдан». 21.30 — «Время». 22.05 — «Саҳна кўзгуси». 23.25 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.50 — Концерт. 10.20 — Грузия телевидениесининг программаси. 12.05 — Рус тили. 12.35 — Концерт. 12.55 — «Ворислар». Бадиий фильм. 5-серия. 14.15 — Қиличбозлик. Халқаро турнир. 14.45 — «Дунё ва ёшлар». 16.30 — «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 17.00 — Концерт. 17.40 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 18.40 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.40 — Мультфильм. 19.50 — Киноконцерт. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — Киножурнал. 20.55 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Дарвозабон». Кинокомедия. 23.20 — Конькида югуриш жаҳон чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Тонгги тароналар». 8.00 — Врач суҳбати. 8.10 — «Истеъдод». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 9.00 — «Время». 9.40 — «Биргаликда куйлаймиз». 10.00 — Ёш олимлар телеклуби. 10.20 — «Светофор». 11.20 — «Саломат бўлинг». 11.50 — «Жонфиғон». Телеминиатюралар театри спектакли. 12.50 — «Гўзаллик оламига саёҳат». 13.50 — «Халқ оғзаки ижоди». 14.50 — Реклама. 18.05 — «Бойчечак». 18.35 — КПСС XXVII съезди шарафига. 18.45 — Қўғирчоқ фильм. 19.00 — «Сиҳат-саломатлик». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Мультипанорама. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Эртага — премьера». 23.15 — Телефильм.

ТОШКЕНТ-II. 16.00 — Қирғизистон телевидениесининг программаси.

РЕКЛАМА

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг

Республика ўқув-курс комбинати

1986 ўқув йилига

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ САВДОНИНГ ҚУЙИДАГИ СОҲАЛАРИ БЎЙИЧА МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

барча профилдаги озиқ-овқат ва саноат товарлари бўйича юқори малакали контролёр-кассир ва сотувчилар.

БУ ГРУППАЛАРГА 17 ЁШДАН 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ. Ўқиш муддати — 6 ой. Уни битирганларга «Контролёр-кассир» ёки «Сотувчи» ихтисоси берилади.

Шунингдек, озиқ-овқат ва саноат товарлари бўйича кичик сотувчилар тайёрлайдиган группаларга тугалланмаган ўрта (8, 9-синф) маълумотли 15 ёшдан 25 ёшгача бўлганлар ҳам кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади. **Ўқиш муддати — 8 ой.**

Контролёр-кассир ва кичик сотувчилар тайёрлайдиган группаларнинг тингловчиларига ҳар ойда 54 сўмдан 64 сўмгача стипендия тўланади.

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ БАРЧА ГРУППАЛАРГА РЕСПУБЛИКАМИЗ ШАҲАРЛАРИДА ЯШАЙДИГАНЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

МАШҒУЛОТЛАР ҲАР БИР ГРУППА КОМПЛЕКТЛАНГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Республика ўқув-курс комбинатининг барча группаларига ҳужжатлар қабул қилиш, шунингдек группаларда ўқиш бутун йил давомида, узлуксиз равишда олиб борилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Машғулотлар рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Тингловчилар шаҳарнинг энг яхши савдо корхоналарида — Тошкент Бош универсал магазини — ГУМда, Тошкент шаҳридаги «ГАСТРОНОМ» магазинларида практика ўтказадилар.

Ўқув-курс комбинатининг барча группаларига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, 3x4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат, характеристика.

Республика ўқув-курс комбинатининг адреси: Тошкент шаҳри, 700173, Акмал Икромов райони, Чилонзор массиви, Бобир кўчаси, 3-уй (13, 70-автобусларнинг «Тез медицина ёрдами касалхонаси», 4 ва 9-трамвайларнинг «Чопонота» бекатлари). Телефон 78-44-30.

ЯНГИ ПОЙАФЗАЛЛАР УЙИНИНГ КЎРКАМ БИНОСИ

ҲОЗИРДАЁҚ КЎПГИНА ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИГА ТАНИШ

БУ ЕРДА ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАР КЎРСАТИЛАДИ:

пойафзалларнинг катта ҳажмдаги ремонти — мавжуд тасдиқланган намуналари бўйича пойафзал усти ёки тагини алмаштириш;

пойафзалларнинг кичик ҳажмдаги ремонти — пошна тагчармини қоқиш, ямоқ солиб қайта тикиш;

шахсий буюртмалар бўйича табиий чармдан эркак ва аёлларнинг алоҳида кўркам пойафзалларини тикиш;

кўн-галантерея буюмлари — сумкалар, чамадонлар, соябонлар ремонти.

камарлар ва қўлқоп тайёрлаш.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Г. Лопатин кўчаси, 14-уй (7, 8, 11, 22, 25-трамвайлар; метронинг «Космонавтлар проспекти» станцияси).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

рус тилидан малака ошириш бўйича

бир йиллик кечки курсларга

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Курслар ўрта ва ўрта махсус ёки ҳунар-техника таълими соҳасида маълумотга эга бўлган, шунингдек, олий маълумотли кишилар учун ташкил этилмоқда.

Курслар моддий жиҳатдан тингловчиларнинг маблағлари ёки курсларга ўз ходимларини юбораётган корхоналар ва ташкилотларнинг молиявий-планларида кадрлар тайёрлашга ажратилиши кўзда тутилган маблағлар ҳисобига таъминланади.

Курсларга кириш учун тингловчилар директор номига ариза, иш ёки ўқиш жойидан справка ва маълумоти ҳақидаги ҳужжат (нусхаси) **ларини топширадилар.**

АРИЗАЛАР 1986 ЙИЛНИНГ 20 ФЕВРАЛИГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Адрес: Тошкент шаҳри, 64-алоқа бўлими, Педагогика кўчаси, 103-уй, 2-32-хона.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси системасидаги метрология хизмати кўрсатиш базаси ҳузурида

ЎЛЧОВ ВОСИТАЛАРИ ВА ИЛМИЙ АСБОБ-УСКУНАЛАР ПРОКАТИ ПУНКТИ

ИШЛАБ ТУРИБДИ

ПУНКТДА ҚУЙИДАГИ ЎЛЧОВ АСБОБЛАРИ МАВЖУД:

радиотехника, электромагнит, физика-химиявий, оптик-механик, теплотехник, разрядлаш, массани ўлчаш, шунингдек, бошқа турли илмий асбоб-ускуналар.

ПРОКАТ ПУНКТИ ХОДИМЛАРИ ЎЛЧОВ ВОСИТАЛАРИНИ ТАНЛАШ ВА ЎЛЧОВ ЖАРАЁНЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА СИЗЛАРГА МЕТОДИК ҲАМДА АМАЛИЙ ЁРДАМ КЎРСАТИШАДИ.

Прокат шартлари билан қуйидаги адресда танишиш мумкин: Тошкент шаҳри, Обсерватория кўчаси, 83-уй (3, 22, 23, 29-трамвайлар; 19, 89-автобусларнинг «Маиший хизмат уйи» бекати). Телефон 33-28-20.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА

11 февраль соат 19.00 да

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Тўра Мирзо асари.

«САРАТОНДАГИ ИЗҒИРИН»

(2 пардали фарс)

Саҳналаштирувчи режиссёр — **А. Абдураҳмонов.**

Рассом — **А. Батиков**

А. Н. ОСТРОВСКИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТЕАТР ВА РАССОМЛИК САНЪАТИ ИНСТИТУТИ

ЎҚУВ ТЕАТРИ

10, 13, 15 февраль соат 19.00 да

ПРЕМЬЕРА

Б. Нушич асари.

И. Жуманов таржимаси.

«МИНИСТРНИНГ ХОТИНИ»

(тўрт пардали комедия)

«Драма театри ва кино актёри» факультети IVкурс студентларининг диплом спектакли.

Асарни саҳналаштирувчи — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, доцент **НИКИФОРОВА Л. П.**

Актерлик маҳоратиўқитувчилари — Маҳмудова Х. А., Соҳибова М. С. Саҳна нутқи ўқитувчиси — **Исманов М. И.**

Рассом — **Бекбулатов Т. Б.**

Балетмейстер — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **ИСМАЙЛОВ В. И.**

Адрес: Г. Лопатин кўчаси, 77-уй («Космонавтлар проспекти» метро станцияси). Телефон 56-45-68.

Билетлар театр кассида сотилади.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг эпидемиология, микробиология ва юқумли касалликлар илмий-тадқиқот институти коллективи илмий-поликлиника бўлими мудири, медицина фанлари кандидати М. Т. Туропова отаси

Туроп МУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ташкнига» шаҳар китоб савдоси идораси коллективи 2-магазин сотувчиси

Акбархўжа ЭШОНХУЖАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

(«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-55-37; саноат ва қурилиш — 32-57-84; шаҳар хўжалиги ва транспорт — 32-55-39; фан ва маданият — 32-53-10; ахборот ва спорт — 33-28-95; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р — 08576 Р — 2042. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 9 10